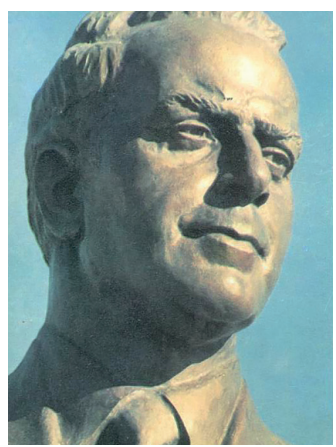

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

Missiyanın başlandığı gün...

Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi
Komitəsinin (KP MK) 1969-cu il 14 iyul tarixli
plenumunda Heydər Əliyev Azərbaycan KP
MK-nın birinci katibi seçilərək respublikanın
rəhbəri olub

Bax səh. 4

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli əvəzidir.
Qazet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

13 iyul
2024-cü il,
şənbə
№ 123 (6709)
Qiyamət
60 qəpik

Yeni əsrin yeni layihəsi - BTC

Bax səh. 4

Əlaqələrin daha da inkişafı üçün yaxşı potensial var

Bax səh. 2

**İlham Əliyev
Pakistan
Prezidentini
COP29-a
dəvət etdi**

Azərbaycan-Pakistan: Sağlam bünövrə üzərində yeni təməllər

Bax səh. 3

**Rəsmi
İrəvandan
sülh
etirafı...**

Bax səh. 5

Səmimi dost, həqiqi qardaş...

Dövlət müstəqilliyimizi tanıyan ilk dövlətlərdən biri olan Pakistan İslam Respublikası ən yaxın müttəfiqlərimizdən, Azərbaycana dost, qardaş ölkələrdən sayılır. İkitərəfli siyasi münasibətlərdə yüksək dialoq hökm sürür, hər iki dövlət beynəlxalq səviyyədə qarşılıqlı olaraq bir-birini dəstəkləyir. Əlaqələrin inkişafında isə qarşılıqlı səfərlərin xüsusi əhəmiyyəti var - Pakistanın siyasi rəhbərliyi intensiv şəkildə Bakı ilə əlaqələr qurur, eyni zamanda, rəsmi Bakı İslamabadla siyasi əməkdaşlığı inkişaf etdirir.

Bəli, Azərbaycan və Pakistan arasında münasibətlər birgə tarix...

Bax səh. 3

Yeni qaydalar əsasında... Hərbçilərin pensiyası artırılır

Bax səh. 5

Uğurlu yoldayıq...

İnsan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi həmişə bəşəriyyəti düşündürən problemlərdən olub. Tarixə nəzər salsaq, hələ qədim Roma dövründə qanunun aliliyinin təmin edilməsi ilə yanaşı, hüquqi dövlətin digər mühüm əlaməti olan hakimiyyətin bölünməsi prinsipinin rüseyminə rast gəlirik. Həmin dövrün mütəfəkkirləri insanların qanun qarşısında bərabərliyini və şəxsiyyətin azadlıqlarını, ictimai həyatın...

Bax səh. 6

Gürcüstana qarşı “MEGOBARI aktı”

Gürcüstanda “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanunun qəbul olunması bu ölkənin hökuməti ilə Qərbi arasında münasibətlərə mənfi təsir göstərmişdir. Sözügedən qanun Qərbi dairələrinin və ölkə müxalifətinin kəskin etirazlarına səbəb olub. Hətta Prezident Zurabşvilinin sənədə veto qoyması da hökumətin və parlamentin...

Bax səh. 5

“Beynəlxalq Xristian Həmrəyliyi”nin “təskinliyi” ...

Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etməsi Ermənistanla havadarlıq edən beynəlxalq dairələri, o cümlədən erməni diasporu və lobbisini ciddi narahat edir. Bu səbəbdendir ki, ölkəmizə qarşı...

Bax səh. 6

“Triumf yolu” ...

Gözlənilməli kimi, NATO-nun yubiley sammitinin ən əsas müzakirə predmeti Mərkəzi Avropa'nın gələcəyi, konkret olaraq Ukrayna-Rusiya müharibəsinin bundan sonrakı mərhələsinə həsr edildi. Yeni dövrdə alyansın müharibəyə münasibətdə tutacağı mövqeni isə bəzi detallara əsasən daha rahat təhlil etmək...

Bax səh. 7

**Samantanın
Ermənistanla
5 milyon
dollar
“hədiyyəsi”**

Rusiya - Ukrayna müharibəsi nə vaxt bitəcək?

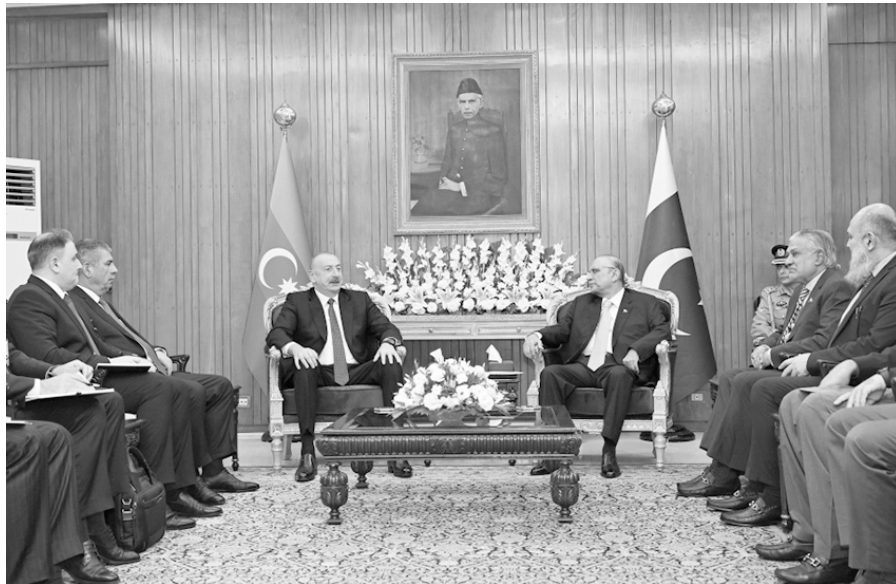

Bax səh. 6

Bax səh. 7

Əlaqələrin daha da genişləndirilməsi üçün yaxşı potensial var

İlham Əliyev Pakistan Prezidentini COP29-a dəvət etdi

İyulun 12-də İslamabadda Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti Asif Əli Zərdarinin ardından Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin şəərəfinə dövlət ziyafəti verilib.

İyulun 12-də İslamabadda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti Asif Əli Zərdari ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə ölkələrimiz arasında siyasi əlaqələrin yüksək səviyyədə olmasından məmnunluq ifadə edildi. Pakistanın və Azərbaycanın daim bir-birini dəstəkləməsi, xüsusilə torpaqlarımız otuz il ərzində işğal altında olduğu dövrdə Pakistanın ölkəmizə siyasi dəstəyi, Azərbaycanın haqlı və ədalətli mövqeyini müdafiə etməsi, beynəlxalq hüququn prinsiplərini rəhbər tutması yüksək qiymətləndirildi.

Hazırda ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticarəti əlaqələrin daha da genişləndirilməsi üçün yaxşı potensialın olduğu vurğulandı.

Prezident Asif Əli Zərdari Azərbaycanın COP29-a ev sahibliyi etməsi münasibətilə Prezident İlham Əliyevi təbrik etdi.

Dövlətimizin başçısı Pakistan Prezidentini COP29-a dəvət etdi.

Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticarəti əlaqələrin, investisiya sahəsində əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi məsələləri müzakirə olundu.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər tərafında da fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyev iyulun 12-də İslamabadda Pakistan Hərbi Hava Qüvvələrinin Nur Xan bazasının ərazisindəki "Milli Aerokosmik Elm və Texnologiya Parkı"nda hərbi sərgi ilə tanış olub.

Dövlətimizin başçısına sərgi haqqında məlumat verildi.

Bildirildi ki, müxtəlif bölmələrdən ibarət sərginin "NASTP Alpha" hissəsində Pakistan Hərbi Hava Qüvvələrinin aviasiya vasitələri, kosmos, radar, simsiz rabitə

sistemləri, simulyatorlar, kibernetologiyalar, informasiya texnologiyaları, proqram təminatı və süni intellekt sahələrində məhsullar nümayiş etdirilir. Bu bölmədə, həmçinin "NASTP PSDP", Təlim, Sertifikatlaşdırma və Aviasiya Xidmətləri bölmələri yerləşir. NASTP özündə inkişaf etməkdə olan Sistemlər və Texnologiyalar İnstitutu (NIEST) bir neçə imza təlim mərkəzinə, eyni zamanda, İnkişaf Edən Texnologiyalar və Sistemlər Məktəbini birləşdirir. Sərginin "NASTP Alpha" hissəsində Aviasiya Universitetinin Milli Kibertəhlükəsizlik Mərkəzi yerləşir.

NASTP Aviasiya Akademiyası "Milli Aerokosmik Elm və Texnologiya Parkı"nın qabaqcıl layihəsi olmaqla dünya səviyyəli təlim institutu və uçuş, təhlükəsizlik və texniki xidmət üzrə təlimlər üçün regional mərkəzə çevrilmək niyyətindədir.

Sərginin "Alpha Techno" guşəsində işə istər startap, istərsə də yaradılmış biznes və ya müəssisələrlə bağlı maneəsiz və sərfəli iş sahəsi həlləri təqdim olunur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasına dövlət səfəri iyulun 12-də başa çatıb.

Müstəqillik yollarında: Heydər Əliyevdən İlham Əliyevə

Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik tarixində dünya şöhrətli siyasətçi Heydər Əliyevin müstəsna yeri və rolu vardır. Milli özünüdərk, soykökə qayıdışın, tərəqqi yolunun başlanğıc dövrü, Azərbaycanın dövlət kimi təməlinin qoyulduğu və tarixə qızıl hərfərlə yazılan 1969-cu ilin 14 iyul günü xalqımızın taleyində daim xatırlanacaq. Məhz həmin gündən etibarən Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyinin birinci dövrü, özünə-qayıdışın inkişaf mərhələsi başlayıb. Hakimiyyətə gəldiyi andan etibarən müdrik və uzaqgörən fəaliyyəti ilə müasir Azərbaycan tarixinin ən şanlı və parlaq salnaməsini yaratmış Heydər Əliyev mənalı ömrünü və misilsiz fəaliyyətini xalqının rifahına, tərəqqisinə həsr etmiş. Ümmumilli Lider olaraq hər bir Azərbaycan vətəndaşı özlüyündə müstəqilliyinə qovuşacağına inanır. İnamlı demək olar ki, məhz Onun hakimiyyətinin birinci dövrü xalqın milli dirçəliyi, eyni zamanda özünüdərkə başlanğıcı kimi tarixə yazıldı.

Mələmür ki, müstəqilliyi əldə etmək üçün möhkəm təməl yaradan amillərdən biri də iqtisadi inkişafın vacibliyidir. Heydər Əliyev də hakimiyyətinin birinci dövründə Azərbaycan iqtisadiyyatının gücləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü siyasət həyata keçirdi. 1969-cu ilə qədər SSRİ-nin aqrar əyaləti kimi tanınan Azərbaycan həmin tarixdən sonra inkişaf etmiş sənaye ölkəsinə, elmi-texniki tərəqqinin geniş şəkildə təbii olduğu respublikaya, yüksək mədəniyyəti ilə SSRİ məkanında tanınan aqrar ölkədən aqrar-sənaye ölkəsinə çevrildi. Belə ki, 1969-1982-ci illərdə Azərbaycanda 213 yeni iri sənaye müəssisəsi istismara verilib, dünyanın 65 ölkəsinə 350 adda məhsul ixrac olunmuş, milli gəlirin ümumi həcmi 2,5 dəfə artmışdır.

İqtisadiyyatın inkişafına təsir göstərən amillər sırasında elmi, intellektual potensial da ön sırada dayanır. Heydər Əliyev siyasətinin və uzaqgörənliyinin ən bariz nümunəsi 10 mindən çox azərbaycanlı gəncin Moskvanın, eləcə də keçmiş SSRİ-nin 170-dən artıq aparıcı elm və təhsil ocağına təhsil almağa göndərilməsi idi.

Həmçinin, 70-80-ci illərdə Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə təhsil müəssisələrinin zəngin şəbəkəsinin yaradılması və onların maddi-texniki bazasının formalaşdırılması, o cümlədən hərbi kadrların yetişdirilməsi gələcək dövlət müstəqilliyimiz üçün zəruri intellektual potensialı yaradırdı. Ümmumilli Liderin həmin illərdə başladığı hərbi quruculuq prosesi daha sonralar ikinci dəfə müstəqillik qazanan bir ölkənin hərbi orduunu üçün zabit heyətinin formalaşmasına müstəsna rol oynayıb və bu gün 55 ilin möhtəşəm təntənəsində hər bir vətəndaşımız buna şahiddir.

Ulu Öndər böyük cəsarət və siyasi müdrikliklə Azərbaycan Dövlət Uni-

versitetinin 50 illik yubiley tədbirində Azərbaycan dilində çıxış edərək ana dilimizə, milli dəyərlərimizə sahib çıxdığını sübut etdi və xalq arasında özünə böyük hörmət, məhəbbət qazandı.

XX əsrin 90-cı illərinin əvvəlləri Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasında dövlət quruculuğu prosesinin gətirdiyi bir dövrdə, o zamankı iqtidarın zəif idarəçiliyi, xalqın gələcəyini deyil, öz şəxsi mənafərlərini güdməli, hakimiyyətsizlik, vətəndaş qarşındakı ölkəni işğal və parçalamaq təhlükəsi ilə üz-üzə qoymuşdu. Hadisələrin bu cür davam edə bilməyəcəyini yaxşı anlayan ölkənin o vaxtkı sərsiz "rəhbərləri" də ümid yerini Heydər Əliyevə gördülər. Belə bir dövrdə xalq ayağa qalxaraq Naxçıvana - öz xilaskarına - Heydər Əliyevə üz tutdu, onu təkidlə Naxçıvandan Bakıya siyasi hakimiyyətə dəvət etdi. 1993-cü il iyunun 15-də Ulu Öndərin ölkəmizdə yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdışı Milli Qurtuluş tarixinin əsasını qoydu. Onun dövlətçilik təcrübəsi, dünyagörüşü, düşünlümsü və gələcəyə hesablanmış siyasəti nəticəsində ölkəmiz təlatümlər burulğanından xilas oldu, Azərbaycanın müstəqilliyi qorundu, vətəndaş müharibəsinin qarşısı alındı və təməli 1969-cu ildən başlayan inkişaf yoluna qayıtdı. Daha şəxsiyyət o zaman qarşıya qoyduğu vəzifələri belə boyan etmişdir: "Azərbaycan Respublikasında demokratik, hüquqi dövlət qurulmalıdır. Azərbaycan dövləti demokratik prinsiplər əsasında fəaliyyət göstərməlidir, öz tarixi, milli mədənlərindən bəhrələnərək, dünya demokratiyasından, ümumbəşəri dəyərlərdən səmərəli istifadə edərək demokratik dövlət quruculuğu yolu ilə gətməlidir".

Görkəmli dövlət xadiminin uzaqgörən siyasəti nəticəsində ölkəmizin təbii və milli sərvətlərindən, o cümlədən Azərbaycanın "qara qızılın"dan səmərəli istifadə, "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafına, yerli və xarici investisiyalar cəlb etməklə rəqəbatqabiliyyətli məhsul istehsal edən müəssisələrin yaradılmasına, ən əsası isə yeni iş yerlərinin açılmasına imkan yaratdı.

1993-cü ildən sonra ölkəmizdə aparılan dövlət quruculuğu prosesi hərtərəfli inkişaf edən, müasir, demokratik ölkəyə çevrilən güdrətli Azərbaycan

can Respublikasının yaradılmasına səbəb oldu.

Böyük ictimaiyyətə qeyd edilməlidir ki, Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə ilk gəlişi ilə bütün sahələrdə olduğu kimi, mədəniyyət sahəsi, onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxanalar və təhsil müəssisələri özünün həqiqi inkişaf yoluna qədəm qoydu. Bu inkişaf tendensiyaları içərisində ölkəmizdə kitabxana quruculuğu işi, yüksəkixtisaslı kitabxanacı kadrların hazırlanması məsələləri də önəmli yer tuturdu. Məhz Ulu Öndərin diqqət və qayğısı ilə ləğv edilmiş kitabxanaların bərpası, yeni kitabxanaların yaradılması, rayon kitabxanalarında ixtisaslı kadrların olmasını məqsədlə Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanachılıq fakültəsinə qəbul planının artırılması bu inkişafın təzahürü idi. Bir faktı da qeyd etmək yerinə düşər ki, əgər 1970-ci ildə respublikada 7,9 milyon nüsxə kitab fonduna malik olan 3749 məktəb kitabxanası var idisə, 1981-ci ildə onların sayı 4238-ə, kitab fondu isə artaraq 25,2 milyon nüsxəyə çatmışdı.

Həmin illərdə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının fəaliyyətində də böyük dəyişikliklər baş vermiş və bu dəyişikliklər akademiya kitabxanasının işində də özünü göstərmişdir. Akademiyə kitabxanası keçmiş SSRİ məkanında ilk dəfə mərkəzləşdirməyə nail olmuşdu. Ümmumilli Liderin təşəbbüsü ilə 1973-cü ildə Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının 50 illik yubileyinin keçirilməsi də Heydər Əliyev fenomeninin respublikamızda kitabxanaya işinə qayğısının yüksək göstəricisi idi. Ulu Öndər hakimiyyətə ikinci dəfə gəlişindən sonra da həm milli dövlətçiliyi, həm mədəniyyət və təhsil sahəsini, o cümlədən kitabxana işini öz himayəsinə aldı və zəngin kitab sərvətinin toplanmış kitabxanalar xalqın istifadəsinə qaytardı. Müstəqil Azərbaycanın kitabxana quruculuğunda atılan uğurlu addımların davamı kimi, "Özəlşdirməyə münasibətdə dövlət mülikiyyət obyektləri"nin siyahısında kitabxanalar özəlşdirməyə qadağan olunmuş obyektlər qrupuna aid edildi. 1998-ci ildə "Kitabxana işi haqqında" Qanun qəbul olundu.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin nəsilərə örnək olan zəngin və çoxşaxəli həyat yolu, xalqına təmənnəsiz xidməti, müstəqil Azərbaycanın əbədiyyatını təmin edib, yeni və müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin əsasını qoyub.

Müasir və güdrətli Azərbaycanın memarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısında sadalamaqla bitməyən xidmətləri çoxəsrlik tariximizdə zəngin səhifələr yaratdı. Daha şəxsiyyət özünün qurub-yaratdığı, şah əsəri olan müstəqil Azərbaycanı taleyini bu məktəbin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevə əmanət edib. Bu gün ölkəmiz Heydər Əliyev siyasətinin uğurlu davamçısının rəhbərliyi altında yüksək nailiyyətlər qazanaraq yeni tarix yazır. Ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi və müzəffər Azərbaycan Ordusunun 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı möhtəşəm qələbə də məhz 1969-cu ilin 14 iyulundan başlayan siyasətin nəticəsi və Azərbaycan milli dövlətçiliyinin şanlı səhifəsidir.

Hüseyn Hüseynov, AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxanasının direktoru, texnika elmləri üzrə fəlsəfi doktoru, dosent

Prezident İlham Əliyevin Pakistana dövlət səfəri dünya mediasında

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasına dövlət səfəri bu ölkənin nüfuzlu media orqanlarının diqqət mərkəzindədir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ingilis dilində nəşr olunan "The Express Tribune" qəzeti "Pakistanla Azərbaycan arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsinə dair 15 sənəd imzalanıb" sərlövəli məqaləsində İslamabadda Azərbaycan ilə Pakistan arasında imzalanmış sənədlərin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərifin iştirakı ilə mübadiləsi mərasimi barədə məlumat verilib. Oxucuların diqqətinə çatdırılıb ki, iki ölkənin Xarici İşlər nazirlikləri arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu, tranzit və preferensial ticarət, mineral ehtiyatlar və geologiya, informasiya texnologiyaları və kommunikasiyalar, elm və texnologiya, kiçik və orta sahibkarlıq və digər sahələr üzrə sazişlər imzalanıb, həmçinin 2024-2029-cu illər üzrə mədəni mübadilə Programının mübadiləsi olub.

"Wheneversenglish" nəşrinin "Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İslamabadda iqtisadi əməkdaşlıq gündəliyi ilə gəlib" və "The International News" qəzetinin "Azərbaycan Prezidenti Pakistanda iqtisadi əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edir" sərlövəli məqalələrində vurğulan ki, iki ölkə energetika, infrastruktur, nəqliyyat daşımaları və bir sıra digər sahələrdə, o cümlədən müdafiə sənayesində bir sıra layihələr nəzərdən keçirib. Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, iqtisadiyyat, ticarət və sərmayələr sahələrində güclü əlaqələr qurulaçaq, qarşılıqlı ticarətin həcmi artırılaçaq. Bu məqsədlə ilk mərhələdə güzəştli ticarət formatına aid 9 maddə müəyyən edilib və bu, yalnız başlanğıcdır.

Pakistan dövlət radiosunun və "Associated Press of Pakistan" agentliyini saytlarında dərc olunan "Prezident İlham Əliyev Pakistan millı abidəsinə əkil qoyub" sərlövəli xəbərlərdə qeyd edilib ki, Azərbaycanın dövlət başçısı İslamabadda Pakistan xalqının milli birliyini təcəssüm edərən monumentin önünə əkil qoyaraq qardaş xalqa dərin ehtiramını ifadə edib.

"Radio Pakistan"-ın və "Associated Press of Pakistan" agentliyinin saytında, habelə "News of Pakistan" portalında Prezident İlham Əliyev və Baş nazir Məhəmməd Şahbaz Şərifin iştirakı ilə iki ölkə arasında sənədlərin imzalanması, həmçinin geniş tərkibdə keçirilən görüş haqqında məlumat verilib.

Materiallarda qeyd olunub ki, Baş nazir Şahbaz Şərif Pakistan xalqının Azərbaycan Prezidentinə olan ehtiramını ifadə edib, iki xalq arasında qarşılıqlı sevgi və qardaşlıq hisslərinin olduğunu bildirib. O, İslamabadın Qarabağ məsələsində Bakıya, Azərbaycanın isə Qəşmir probleminin nizamlanmasında Pakistana güclü dəstəyini xatırladı. Prezident İlham Əliyev isə Pakistan və Azərbaycan xalqlarının çətin zamanlarda bir-birinin yanında olduğunu, 2020-ci ildə Vətən müharibəsi zamanı İslamabadın öz bəyanatları ilə Azərbaycanı açıq şəkildə siyasi dəstək verdiyini qeyd edib, eyni zamanda, Bakının Cəmmu və Qəşmir əhalisinin hüquqlarını qətiyyətlə dəstəklədiyini deyib.

"Minute Mirror" nəşrində dərc olunan "Şahbaz Şərif Azərbaycanla müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığı gücləndirir" sərlövəli məqalədə qeyd edilib ki, Pakistanın Baş naziri qarşılıqlı mənfəətli layihələrə ilkin olaraq 2 milyard dollar dəyərində investisiyalarla bağlı müzakirə aparıldığını, noyabrda onun Azərbaycanı səfəri zamanı bu sərmayəyə dair razılaşmaların imzalan-

mağa hazır olacağını deyib. Diqqətə çatdırılıb ki, tərəflər qarşılıqlı illərdə bu rəqəmi daha da artırmağı planlaşdırır.

"Islamad Post", "Pakistan Today" qəzetləri və "The International News", "Mettis Qlobal" portal-

ları da "Pakistan və Azərbaycan sərmayələrinin həcmi 2 milyard dolara çatdırmaq barədə razılıq əldə ediblər" sərlövəsi altında materiallar dərc ediblər.

Geniş oxucu auditoriyasına malik olan "Nation" qəzetində isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin səfəri ilə bağlı analitik məqalə dərc olunub. Tanınmış pakistanlı siyasətçi İsmail Tazin Axtarın müəllifi olduğu məqalədə qeyd olunur ki, Şərqlə Qərbin qovuşduğu və Avropaya qapı açan Cənubi Qafqazın inkişaf edən iqtisadi gücü olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Pakistanda ikigünlük səfərdədir. O, iktirəflə münasibətlərin əsl qurucusu olan atası, Ümmumilli Lider Heydər Əliyevdən həratətli hissələri və qardaşlıq qurucu həvəsini miras almış lider, Pakistanın böyük dostudur.

Müəllif yazır ki, tarixən hər iki ölkə bir-biri ilə sıx bağlı olub. Qədimlərdə Multa-

ni tacirləri Bakıya səfər edirdilər. Bakının köhnə şəhərindəki Multan Saray onların bu gözlə küklərlə şəhəri-nə ticarət səfərlərinin xəritəsidir. Pakistanın Qızılbaş icması Azərbaycandan köçərək torpaqları öz yurdlarına çevirib, sonralar burada Pakistan dövləti yaranıb.

Məqalədə diqqətə çatdırılıb ki, son bir neçə ildə liderlərin müxtəlif beynəlxalq forumlarda, xüsusən də cari ayın əvvəlində Astanada keçirilən ŞƏT-in Zirvə toplantısında görüşləri nəticəsində Azərbaycan ilə Pakistan arasında əlaqələr sürətlə inkişaf edir. Prezident İlham Əliyevin Pakistana səfəri bu təmasların kulminasiyası nəqəstəsidir. Hər iki ölkə demək olar ki, bütün istiqamətlər üzrə, o cümlədən ticarət, enerji və müdafiə sahələrində sıx, səmimi və inamlı əməkdaşlıq edir. Ona görə də Prezidentin səfəri iktirəflə əməkdaşlıqda yeni səhifə açıq.

Müəllif diqqətə çatdırır ki, Azərbaycan karbohidrogen ehtiyatları ilə zəngindir və hazırda Rusiya enerjisinin Avropaya nəqlinin qadağan olunduğu bir vaxtda Avropa İttifaqı ölkələrinin tələbatını ödəyir.

Məqalənin sonunda deyilir: "Pakistan-Azərbaycan qardaşlığı təkə onillikləri əhatə etmir, onun kükləri əslərə gedib çıxır. İndi iki dövlət arasında münasibətlər ideal olduğundan, hər iki ölkənin liderləri bu nəhəng potensialı onların rifahı naminə əməkdaşlığa yönəldirlər".

Pakistanın urdu dilində nəşr olunan "Urdu.point", "Urdu. Dunya News" qəzetlərində və "Urdu.Dunya TV" telekanalının saytında da Prezident İlham Əliyevin dövlət səfəri çərçivəsində Pakistan Prezidenti Asif Əli Zərdari ilə geniş tərkibdə görüşü, Məhəmməd Şahbaz Şəriflə apardığı danışıqlar və liderlərinin bəyanatları, həmçinin imzalanmış sənədlər haqqında müfəssəl məlumatlar yer alıb.

Dövlətimizin başçısının Pakistan dövlət səfəri bu ölkənin mediası ilə yanaşı, dünyanın bir çox nüfuzlu mətbuat orqanları tərəfindən də geniş işıqlandırılıb. Səudiyyə Ərəbistanın "Arab News", "Əl Medina" qəzetləri, Küveytin KUNA rəsmi agentliyi, Bəhreyin BNA rəsmi xəbər agentliyi, Qətərin QNA informasiya agentliyi, Çin "China.org.cn" portalı, Türkiyənin "Yeni Akit", "Akşam" qəzetləri, "24", "Haber Türk", "EkolTV" telekanalları, Rusiyanın TASS agentliyi, "Vestikavkaz" portalı da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasına dövlət səfəri, bu çərçivədə aparılan danışıqlar və imzalanmış sənədlər, Azərbaycanın qardaş ölkənin iqtisadiyyatına investisiya qoyacağı haqqında müfəssəl materialları yayıb.

Səmimi dost, həqiqi qardaş...

Azərbaycan-Pakistan münasibətləri ən yüksək səviyyədə inkişaf edir

Dövlət müstəqilliyimizi tanıyan ilk dövlətlərdən biri olan Pakistan İslam Respublikası ən yaxın müttəfiqlərimizdən, Azərbaycana dost, qardaş ölkələrdən sayılır. İkitərəfli siyasi münasibətlərdə yüksək dialoq hökm sürür, hər iki dövlət beynəlxalq səviyyədə qarşılıqlı olaraq bir-birini dəstəkləyir. Əlaqələrin inkişafında isə qarşılıqlı səfərlərin xüsusi əhəmiyyəti var - Pakistanın siyasi rəhbərliyi intensiv şəkildə Bakı ilə əlaqələr qurur, eyni zamanda, rəsmi Bakı İslamabadla siyasi əməkdaşlığı inkişaf etdirir.

Pakistan xalqı çox məmnundur...

Bəli, Azərbaycan və Pakistan arasında münasibətlər birgə tarix, mədəniyyət, din, həmrəylik və qarşılıqlı dəstək üzərində qurulub, uğurla da davam etdirilir. Hər iki dövlət münasibətlərinin yüksələn xətlə inkişafına həm dövlətlər səviyyəsində qətiyyətli siyasi iradə nümayiş etdirilir, həm də cəmiyyətlərin yüksək konsolidasiyası diqqəti cəlb edir. Hər zaman bildirildiyi kimi, Pakis-

Pakistan Ermənistanla işğalçılıq siyasəti səbəbindən indiyə qədər diplomatik münasibətlər qurmayan azsaylı ölkələrdəndir. Rəsmi İslamabad bütün beynəlxalq tədbirlərdə, qlobal səviyyədə Azərbaycanın mövqeyini hər zaman açıq şəkildə müdafiə edib - vaxtilə Qarabağın işğal edilməsi faktını pisləyib, Azərbaycanın orazi bütövlüyünü dəstəkləyib. Səfər çərçivəsində mətbuata bəyanatında Baş nazir Məhəmməd Şəhbaz Şərif bildirib ki, Pakistan həmişə Azərbaycanın Qarabağla bağlı mövqeyini dəstəkləyib: "Sizin Qələbənin ədalətli hərtərəfli təntənəsini nümunəsidir. Pakistan bu onilliklərdə özində həmişə sizin haqq işinizi dəstəkləyib".

Mətbuata açıqlamasında Prezident

tan və Azərbaycan çiyin-çiyinə dayanan ölkələr sayılır. Təsədüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyevin iyulun 11-də Pakistan İslam Respublikasına dövlət səfəri çərçivəsində mətbuata açıqlamasında Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərif məmnunluğunu belə ifadə edib: "Buraya eniş etdikdən bəri Pakistan xalqı Sizi televiziya ekranlarında və sosial mediada görməkdən çox məmnundur. Ona görə məmnundur ki, səmimi dost və həqiqi qardaş öz qardaş ölkəsini ziyarət edir".

İlham Əliyev işğal dövründə Pakistanın hər zaman yanımızda olan bir sıra ölkələrdən biri olduğunu Azərbaycan xalqının yaxşı bildiyini vurğulayıb. Dövlət başçısı qeyd edib ki, ikinci Qarabağ müharibəsi - Vətən müharibəsi zamanı siyasi dəstək və Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləyən Pakistanın yüksək rütbəli rəsmilərinin birmənalı bəyanatları bizə əlavə güc-qüvvət verdi: "Pakistan mənə işğala görə Ermənistanla diplomatik münasibətləri qurmayan ölkədir. 2020-ci ilin noyabrında Qələbəmizi qeyd etdiyimiz zaman xalqımızın əllərində Azərbaycan, Pakistan və Türkiyənin bayraqları var idi. Bu, bizim münasibətlərimizi unikal edir. Bu gün praktiki layihələrlə bağlı bu münasibətləri hiss etmək üçün müzakirə etdiklərimiz bu bünövrəyə əsaslanır".

Pakistan Ermənistanla diplomatik əlaqə qurmayıb...

Bəli, Pakistan İslam Respublikası artıq tarixə qovuşmuş "Qarabağ münaqişəsi"nin həllinə dair Azərbaycan tərəfinin mövqeyini birmənalı şəkildə dəstəkləyib və münaqişənin Azərbaycanın maraqlarına uyğun şəkildə ədalətli nəticələnməsinin vacibliyini önə çəkib. Pakistanın Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünə münasibətdə ısrarlı mövqeyinin bariz nümunəsi.

Azərbaycanın da Cəmmu və Kəşmir məsələsində mövqeyi dəyişməzdir. Dövlətimizin mövqeyi həmişə ardıcıl olub - biz bu məsələdə Pakistanın yanında olduğumuzu bəyan edirik. Vurğulanmalıdır ki, Azərbaycan bu problemin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri və BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələri əsasında, habelə beynəlxalq humanitar hüquqa tam hörmətlə yanaşılməklə sülh yolu ilə həllinin tərəfdarı kimi çıxış edir.

Baş nazir Məhəmməd Şəhbaz Şərif mətbuata açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan həmişə kəşmirilərin haqq işini dəstəkləyib: "Mən BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə müvafiq olaraq öz müqəddəratını təyin etmək hüququna nail olmaq üçün yetmiş ildən artıq böyük qurbanlar verməmiş milyonlarla insanı nəzərdə tuturam. Yaxın Şərqdə digər ölkələrlə

Cəmmu və Kəşmir məsələsində Azərbaycandan tam dəstək...

yanaşı, Azərbaycan və Türkiyə Kəşmirin haqq işini dəstəkləyən dost və qardaş ölkələrdən olmuşdur".

Prezident İlham Əliyev mətbuata açıqlamasında qeyd edib ki, Pakistan ilə Azərbaycan qardaş və dostdur: "Biz hər işdə, istənilən beynəlxalq təsisat daxilində, hər beynəlxalq məsələdə bir-birimizi dəstəklə-

etmək lazımdır ki, məhz bu səbəbdən Pakistan İslam Respublikası bugüncə işğalçı Ermənistan Respublikası ilə diplomatik münasibətlər yaratmayıb. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı isə bu dəstək ən yüksək səviyyədə özünü ifadə edib - Pakistan dövləti və Pakistan xalqı Azərbaycanın bu haqq işinə hərtərəfli mənəvi dayaq olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirib.

Yirik. Məsələn, irəli sürdüyümüz təşəbbüsdə qardaşlarımız bizi dəstəkləyir və eyni dəstək qarşılıqlı olur. Cəmmu və Kəşmir məsələsində bizim birmənalı dəstəyimiz qardaşlığımızla, eləcə də beynəlxalq hüquqa olan sadıqlılıqımızdır. Kəşmirilərin hüquqları onilliklər boyu diqqətdən kənarda qalmış, pozulmuşdur. BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri məsələnin necə həll olunmasını aydın şəkildə təsvir edir. Lakin, əfsuslar olsun ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin icra mexanizmləri yoxdur.

Ancaq qardaş və dost kimi biz Sizinlə, Kəşmirdəki qardaşlarımızla hər zaman yan-yan olacağıq, beynəlxalq hüququn və ədalətin tərəfində dayanacağıq. Mən əminəm ki, ədalət zəfər çalacaq".

Pərviz SADAYOĞLU

Azərbaycan-Pakistan: Sağlam bünövrə üzərində yeni təməllər

Pakistan ilə Azərbaycan arasında qaradışqı münasibətləri əsrlərin sınağından çıxmış sağlam bünövrəyə əsaslanır. Son illərdə iki ölkənin dövlət başçıları, hökumət üzvləri, iqtisadi qurumları və biznes nümayəndələri arasında intensiv xarakter alan qarşılıqlı səfərlər ticarət, iqtisadiyyat, enerji, ətraf-mühit kimi sahələrdə əməkdaşlıq üçün yeni qapılar açmaqda-

dır. İyulun 11-də Prezident İlham Əliyevin Pakistana səfəri isə münasibətlərin yeni tarixi zirvəyə yüksəlməsində əhəmiyyətli güclü təməllər yaradacaq.

İslamabadda Prezident İlham Əliyev və Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərifin arasında keçirilən görüşlərdə və mətbuata açıqlanan bəyanatlarında səsləndirilən fikirlər iki qardaş ölkənin strateji məqsəd və məramlarını aydın ifadə etdi. Baş nazir Məhəmməd Şəhbaz Şərif bildirdi ki, iki ölkə arasında dərin qarşılıqlı inam və etimadın, iradənin olması əlaqələri bütün sahələrdə irəliləyən aparmaq üçün güclü zəmin yaradır. Hər iki ölkə qarşılıqlı fayda verən sahələrdə daha yüksək nailiyyətlər qazanmaq üçün sarsılmaz dostluğa söykə-

nərək daha çox addımlar atacaq. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi əməkdaşlığın ikitərəfli formatı və geniş gündəliyi həzrləndirib, bu, olduqca çoxşaxəli iqtisadi münasibətlərin ruhunu əks etdirir. Hədəflərdən biri investisiya imkanlarının səfərbər olunması və yeni sahələrdə sərmayə qoyuluşlarının təşviqidir. Azərbaycan Pa-

kistanda investisiya layihələri ilə bağlı praktiki təklifləri qiymətləndirir və hər iki tərəf bu istiqamətdə yeni qərarlar verəcək. Hər iki tərəf energetika, infrastruktur, daşımalar və bir sıra digər sahələrdə, o cümlədən çox uğurla əməkdaşlığın qurulduğu müdafiə sahəsində bir sıra layihələri nəzərdən keçirərək gücləndirməyə qərar verib.

Sərmayələr üçün 2 milyard dollar başlanğıc...

Hazırda Pakistan-Azərbaycan arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi o qədər də yüksək deyil, 2023-cü ildə mal mübadiləsi təxminən 30 milyon dollardır, bu, hər iki ölkənin potensialının çox kiçik bir hissəsidir, mövcud gücü isə ən azı 5-10 dəfə artırmaq mümkündür. Bu məqsədlə tərəflər azad gömrük rejiminin tətbiqi, idxal və ixracda qarşılıqlı güzəşt tariflərinin tətbiqi, ticarətin asanlaşdırılması üçün elektron resursların imkanlarından faydalanmağı məqsəduyğun hesab edir. Azərbaycan bu istiqamətdə ilk addımı atıb və Pakistandan ixrac olunan düyü məhsuluna görə gömrük rüsumunu aradan götürür. Qeyd edək ki, Azərbaycan 25 ölkədən düyü idxal edir ki, məhsulun təxminən 5 faizi Pakistandan düyü idxalı 2,5 dəfə artıb.

Qarşılıqlı ticarətdə bu tipli güzəşt siyasətinin genişləndirilməsi istisna deyil və tərəflər preferensial ticarət formatı üzrə əməkdaşlığın qurulmasında da eyni mövqeyi nümayiş etdirir. Pakistanın Ticarət Nazirliyi ilə Azərbaycanın müvafiq iqtisadi qurumları tranzit və güzəştli ticarət sazişi üzrə danışıqları davam etdirir. Yeni ticari təşəbbüslərə əsasən, hər iki ölkə arasında idxal strukturunun hərtərəfli təhlil edilməsi və müvafiq qərarlar verilməsi, dərman vasitələrinin və ağıllı mobil telefonların ixracının artırılması, digər ticari ideyalar üzərində nəticəasaslı addımların atılması nəzərdə tutulur. Cənab İlham Əliyevin də qeyd etdiyi kimi güzəştli ticarətlə bağlı imzalanmış sənəd güzəştli ticarət formatına dair niyyətlərin başlanğıcıdır.

Bundan əlavə, investisiyaların cəlb edilməsi və ixracın artırılması üçün strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi, sahibkarlar arasında birbaşa əməkdaşlığın gücləndirilməsi də qarşıya vəzifə kimi qoyulub. İlk sənariyə əsasən, Azərbaycanın bu ölkəyə yatıracağı sərmayələrin ilkin həcmi təxminən 2 milyard dollar olacaq. Azərbaycan bu ölkənin

kənin neft-yanacaq bazarında da əsas etibarlı tərəfdaş hesab edilir və İslamabad öz yanacaq ehtiyaclarının ödənilməsində ölkəmizin yanacaq emalı infrastrukturunu qurmasını müsbət qarşılayır. Nəzərə alsaq ki, bu ölkə il ərzində neft və təbii qaz 40 milyard dollara yaxın vəsait xərcləyir və regiondakı mürəkkəb geosiyasi hadisələrlə əlaqədar İran-Türkmənistan-Əfqanıstan-Pakistan kəməri ilə nəql edilən yanacağın daşınmasında problemlər meydana çıxdığından fasilələr yaranır, ona görə də karbohidrogen enerjisi ehtiyacını ödəmək üçün Pakistandan Azərbaycan kimi etibarlı tərəfdaşa ehtiyacı artır.

Turizmin ehtiyacları üçün yeni aviareyslər açılacaq...

Azərbaycan və Pakistan qabaqcıl IT resursları, maliyyə texnologiyaları, telekommunikasiya sahəsində də mövcud imkanların birləşdirilməsində və qarşılıqlı olaraq faydalanmasında maraqlıdır. Bu niyyətlə imzalanmış informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində əməkdaşlıq memorandumu qeyd edilən sahələrdə əlaqələrin yeni bazasını qurmağa səbəb olacaq. Bundan başqa, turizm sahəsində əməkdaşlıq haqqında sazişin də mühüm əhəmiyyəti var, Pakistanın Azərbaycandakı ekoturizmə və digər turizm sahələrinə böyük marağı xüsusi nəzərə çarpır, son illərdə ölkəmizə səyahət edən turistlərin sayında pakistanlıların dinamikasında da artım qeydə alınmaqdadır. Prezident İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi iki ölkə arasında turizm əlaqələrində xüsusi olaraq dinamizm hiss olunur və bu məqsədlə Bakı-İslamabad, Bakı-Kəraçi, Bakı-Lahor arasında birbaşa uçuşların təmin edilməsi müzakirə olunub. Bütün bu amillər turizm sahəsində ikitərəfli əlaqələrin yeni mərhələyə çatdırılmasına impuls verəcək. Eləcə də hökumətlər arasında hava əlaqəsi haqqında sazişin imzalanması turizm axınlarına stimül verə biləcək addım hesab oluna bilər.

Bakı-İslamabad əməkdaşlığı Mərkəzi Asiya - Cənubi Qafqaz arasında körpü rolunu oynayır

Bakı-İslamabad əməkdaşlığı həm Mərkəzi Asiya, həm də Cənubi Qafqaz arasında əlaqələrin genişlənməsinə də güclü zəmin yaradır. Hər iki ölkə Orta Dəhlizin əsas coğrafi hüdudlarında yer alır və Şərqi Qərbi arasında körpü rolunu oynayır. Bu baxımdan müasir nəqliyyat-kommunikasiya coğrafiyalarında strateji mövqeyə tutan iki qardaş ölkə bölgənin tranzitlər landşaftının da zənginləşməsinə töhfə verəcək. Pakistanın Türkdillilə dövlətlərlə sıx bağlantısının olması və son illərdə Türkiyə-Azərbaycan-Pakistan arasında hərbi, iqtisadi-ticarət və siyasi sahələrdə əməkdaşlıq zəncirinin

möhkəmlənməsi İslamabadın Mərkəzi Asiya üçün yeni iqtisadi-hüquqi təminatlar formalaşdırır. Belə ki, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında tranzit ticarət haqqında Saziş" bir çox sahələrdə ticari dinamikanı yeni mərhələyə daşıyacaq. Yaxud iki ölkənin hökumətləri ara-

şasında Preferensial Ticarət Sazişinin imzalanması gömrük-ticarət anlaşması kimi idxal-ixracın yeni tarif siyasətini müəyyənləşdirməyə imkan verəcək. Bu saziş hər iki ölkənin azad ticarət, güzgüli gömrük rejimlərinin yaradılması istiqamətində söyləri daha da gücləndirməyə davət etməklə, iqtisadi qanunlarda və gömrük-vergi qaydalarında əhəmiyyətli dəyişikliklər edilməsini nəzərdə tutur. Buna görə də, yaxın müddətdə Azərbaycan və Pakistan böyük iqtisadi hədəflərə nail olmaq üçün Preferensial Ticarət Sazişi çərçivəsində mallar üzrə tariflərin azaldılması və ya ləğv olunması, para-tariflərin və qeyri-tarif maneələrinin ləğv olunması, iqtisadi əlaqələrin harmonik inkişafı vasitəsilə ticarətin genişləndirilməsi və təşviq edilməsi, ədalətli rəqabət üçün olverli şərtlərin yaradılmasını təmin edəcək.

Eləcə də Azərbaycanın İqtisadiyyat Nazirliyi ilə Pakistanın Kommunikasiyalar və Əzəlləşdirmə Nazirliyi arasında dövlət əmlakının əzəlləşdirilməsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandumu yeni əzəlləşdirmə prosesində hər iki ölkənin səhmdarlar qrupunun yer alması, özəl layihələrə cəlb edilməsi baxımından fürsətlər açıq. Həmçinin, ölkələr arasında mineral ehtiyatlar və geologiya sahəsində əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandumu da mədəncixarma sahəsində birgə səylərin əlaqələndirilməsini, iqtisadi rəqabət üçün olverli şərtlərin yaradılmasını təmin edəcək.

Pakistan "yaşıl enerji" sahəsində əməkdaşlığın perspektivlərinə də inamla yanaşır, Azərbaycanın iqlim dəyişiklikləri ilə mübarizədə yürütdüyü iradəli siyasətin və region ölkələri ilə bu istiqamətdə sıx əməkdaşlığın onun üçün də fayda verəcəyinə əmindir. Xüsusilə də Azərbaycanın COP29-a Sədr ölkə kimi ekoloji məsələlərdə daha təşəbbüskar mövqeyə nümayiş etdirməsi Pakistan üçün böyük maraq doğurur. Bu baxımdan Pakistan iqlim dəyişikliyi fəsadları ilə üzvləşən ölkələrdən biri kimi ekoloji paltformalarda yer almaq, irəli sürülən qlobal çağırışlardan faydalanmaq istəyir.

ELBRUS CƏFƏRLİ

Azərbaycan üçün dönüş məqamı

Zaman-zaman ölkələrin, xalqların tarixində elə hadisələr baş verir ki, onların önemi vaxt ötdükcə daha aydın dərək olunur. Bu baxımdan Heydər Əliyevin 1969-cu il iyulun 14-də respublikamızın rəhbəri seçilməsi də istisnaqlı təşkil etmir. Bu gün Azərbaycan müstəqilliyini inamla möhkəmləndirir, ildən-ilə yeni-yeni nailiyyətlərə imza atır. Müstəqil Azərbaycanın Müzəffər Lideri İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 200 illik tarixinin ən böyük zəfərlərini qazanıb. Biz tarixdə ilk dəfə torpaq itkilərinə məruz qalmamışıq, əksinə, ərazi bütövlüyümüzü və suverenliyimizi tam təmin etmişik. Bu gün bayrağımız ölkənin bütün ərazisində özəmətlə dalğalanır və dünyaya azərbaycanlılarına sonsuz qürur hissi bəxş edir...

İnkişafa, zəfərlərə, müasirləşməyə aparan yol isə respublikamızda Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi ilə başlayıb. Müqayisələr apardıqda Azərbaycanın haradan haraya yüksəldiyini aydın şəkildə görmək mümkündür. Heydər Əliyevin Özü böhs olunan plenumdan əvvəlki Azərbaycan barəsində

də dəfələrlə təəssüf hissi ilə danışıb. “Qətiyyətlə bildirmək olar ki, 60-cı illərdə respublika iqtisadiyyatı bütövlükdə dərin və uzunmüddətli böhran mərhələsinə qədəm qoymuşdu. Yaranmış ağır vəziyyətdən çıxış yolu tapılmalı, iqtisadiyyatın inkişafı üçün prinsipial cəhətdən yeni konseptual yanaşma yolları işlənib hazırlanmalı, xalq təsərrüfatında köklü struktur dəyişiklikləri aparılmalı, təsərrüfatçılıq və iqtisadi həvəsləndirmə işində təzə metodlar tətbiq edilməli idi”, - deyərək Heydər Əliyev bildirdi.

Belə son dərəcə ciddi vəzifələrin öhdəsindən kim gələcəkdə? Seçimin Heydər Əliyevlə edilməsi ən doğru qərar idi. Tale Heydər Əliyevin üzünə Vətən və xalq naminə mühüm bir missiya qoymuşdu. Və O, keçmiş sovet dövrünün ideoloji məhdudiyyətlərinin yaratdığı çətinliklərə rəğmən, respublikanı dəyişmək, yeni bir Azərbaycan qurmaq yolunda inamlı addımlar atmağı bacardı. Burada Heydər Əliyevin şəxsi keyfiyyətləri, əvvəlki illərdə təsdiqlənmiş unikal idarəçilik bacarığı, liderliyi və əlbəttə ki, Vətəninə, xalqına sonsuz sevgisi, milli kimliyinə sadıqlığı mühüm rol oynadı.

Heydər Əliyevin nail olduğu beş mühüm qərar

Keçmiş sovet rejiminin sərt xüsusiyyətləri var idi. Xüsusilə də milli respublikalarda baş verənlər mərkəzdə çox həssaslıqla izlənilirdi. Belə bir şəraitdə Heydər Əliyev Özüne xas olan bacarıqla və uzaqgörənliklə mərkəzi hakimiyyətin respublikamıza rəğbətini artırmağa və bununla da müxtəlif layihələrin reallaşdırılması üçün ittifaq bütövlüyündən daha böyük həcmdə vəsaitlərin əldə edilməsinə çalışırdı. O həmişə buna nail olurdu.

Beləliklə, Heydər Əliyevin keçmiş sovet dövründə Azərbaycanı rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illərdə ittifaq hökuməti tərəfindən Azərbaycanın hərtərəfli inkişafını təmin edən beş xüsusi qərar qəbul edildi. Nəticədə, 1970-1982-ci illər Azərbaycan tarixində bütün varlığı ərzində ən parlaq quruculuq dövrü kimi daxil oldu. Respublika sənaye inkişafına istiqamətləndi, eyni zamanda, ağır sektorda əmək tutumlu və gəlirli sahələr inkişaf etdirildi. Qısa dövr ərzində 213 iri sənaye müəssisəsi işə salındı. Bir çox mühüm istehsal

Missiyanın başlandığı gün...

Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin (KP MK) 1969-cu il 14 iyul tarixli plenumunda Heydər Əliyev Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi seçilərək respublikanın rəhbəri olub

Uzaq 1969-cu ilin 14 iyulunda Azərbaycanın gələcəyi baxımından müstəsna önəm daşıyan bir hadisə baş verdi. Belə ki, həmin tarixdə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin (KP MK) növbəti plenumunda sonralar Vətən naminə çoxşaxəli fədakar fəaliyyəti, müdrikliyi və cəsarəti sayəsində xalqımızın Ümummilli Lideri səviyyəsinə yüksələn Heydər Əliyev Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi seçilərək respublikanın rəhbəri oldu. Bu, sadəcə yeni bir kadr təyinatı, rəhbər dəyişikliyi deyildi.

sahələrinə görə Azərbaycan Sovet İttifaqında aparıcı yerlərdən birini tutdu. Həmin illərdə respublikada istehsal olunan 350 adda məhsul dünyanın 65 ölkəsinə ixrac olunurdu. Bəhs olunan dövrdə istehsal olunan sənaye məhsulları öz həcmində görə əvvəlki 50 ildəkindən bərabər idi. Eyni zamanda, respublika nəhəng tikinti meydanını xatırladırdı.

1970-1982-ci illər ərzində Azərbaycanın əldə etdiyi ən mühüm tarixi nailiyyətlərdən biri də respublikanın uzaq gələcəyini nəzərdə tutan güclü kadr potensialının, o cümlədən nadir ixtisaslar üzrə müxtəssislər ordusunun yaradılması idi. Belə ki, həmin illərdə iqtisadiyyatın sürətli və çoxşaxəli inkişafına uyğun olaraq respublikanın ali və orta ixtisas təhsili şəbəkəsi genişləndirildi. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə azərbaycanlı gənclər SSRİ-nin 170-dək qabaqcıl ali məktəblərində təhsil

Respublikanın uzaq gələcəyini hədəfləyən siyasət

almağa göndərilirdi və bu məqsədlə hər il respublikadan kənara 800 tələbə yola salınırdı. Hərbi təhsilin inkişafına xüsusi diqqət yetirilirdi. SSRİ-nin kosmik uçuşlara hazırlıq mərkəzində azərbaycanlı gənclərin olmamasından narahatlıq keçirən Azərbaycan rəhbəri gənclərin ali təyyarəçilik məktəblərinə göndərilməsini şəxsi nəzarətinə götürmüşdü.

Heydər Əliyevin Azərbaycanın sabahı naminə misilsiz fəaliyyəti bütün mühüm istiqamətləri əhatə edirdi. Bu sırada Onun milli mədəniyyətə, ədəbiyyata, Azərbaycan dilinə böyük qayğısını xüsusi qeyd etmək lazımdır. Milli ideoloji siyasətin tərkib hissəsi kimi, 1978-ci ildə Heydər Əliyevin təkidli səyi ilə Azərbaycan SSR-in Konstitusiyasına “Azərbaycan dili Azərbaycan SSR-in rəsmi dövlət dilidir” maddəsi daxil edildi. Bu, milli ideologiyamızın funksional vahidi olan milli dilimizin mühafizəsi və təbliği baxımından mühüm tarixi strateji addım oldu. Bunun ardınca “Müasir Azərbaycan dili” və “Azərbaycan dili” dərslikləri hazırlandı. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Bakıda və respublikanın bölgələrində Azərbaycanın haqqı tapdalınmış böyük şəxsiyyətlərinin heykəlləri ucaldıldı, Kərçdə, Krımda həlak olmuş minlərlə azərbaycanlının şərəfinə Sapun Qora yaxınlığında abidə inşa edildi. Möhz Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə ilk dəfə olaraq Azərbaycanın görkəmli sənət adamlarının böyük bir dəstəsinə - şairlərimizə, yazıçılarıımıza, bəstəkarlarıımıza Sosialist Əməyi Qəhrəmanı fəxri adları verildi. Bütün bu kimi addımlarla uzaqgörən siyasətçi olan Heydər Əliyev xalqın özünüdərk və milli qürur hissinə yüksəltməyə çalışırdı.

Mübariz ABDULLAYEV

Yeni əsrin yeni layihəsi - BTC

Dənizdə və quruda zəngin ehtiyatlara malik olan Azərbaycanın zəngin neft hasilatı tarixində bir sıra əlamətdar hadisələr yaşanıb. Bunlardan biri də respublikamızın əsas ixrac boru kəmərinin - Bakı-Tbilisi-Ceyhanın (BTC) inşasına nail olmasıdır. XXI əsrin ən böyük enerji layihələrindən biri olan BTC-nin təntənəli açılışı möhz tarixin bu günündə - 2006-cı ilin 13 iyulunda baş tutub. Artıq həmin tarixdən 18 il ötür.

Heydər Əliyev BTC-nin memarı olub

Müstəqil Azərbaycanın uzaqgörən siyasətçi Heydər Əliyev tərəfindən hazırlanan və əsas qoyulan yeni neft strategiyasında bütün mühüm məqamlar zərgər dəqiqliyi ilə nəzərə alınıb. Heydər Əliyevin həssaslıqla yanaşdığı və strateji baxış ortaya qoyduğu məsələlərdən biri də nəql etmə ilə bağlıdır. Bu gün biz görürük ki, təkcə sərəfətlərə malik olmaq heç də hər şeyi həll etmir. Hazırda geosiyasi reallıqlar nəql marşrutlarının düzgün seçilməsinin nə qədər vacib olduğunu bütün ciddiliyi ilə gündəmə gətirib. Ayı-ayrı ölkələr möhz optimal marşrutlara çıxış imkanları olmadıqlarına görə öz resurslarını tam həcmdə dünya bazarlarına çıxara bilmirlər. Azərbaycan isə indi aktuallığı hədsiz dərəcədə artan şəxələndirilmiş nəql marşrutlarının yaradılması zərurətini hələ bir neçə onillik bundan əvvəl gündəmə gətirib.

“Əsrin müqaviləsi” imzalandıqca

mövqeyini nəzərə almaqla Azərbaycanın tranzit imkanlarından istifadə edilməsi perspektivləri barədə də

dan az sonra Azərbaycan Avropa bazarına neft ixrac edən ölkəyə çevrilib. Belə ki, 1997-ci ilin sonlarında Xəzər sahillərindən neftin Bakı-Novorossiysk kəməri ilə Qara dənizə ixracına başlanılıb. Lakin açıq dənizə çıxışı olmayan ölkə olaraq Azərbaycanın yeni ixrac boru kəmərlərinə ehtiyacı var idi. Qısa müddətdə respublikamız yeni neft boru kəmərinin inşasına nail oldu. 1999-cu ildə Qara dənizin digər limanına - Supsa Bakıdan neft kəməri çəkildi. 1999-cu ilin dekabrında Azərbaycan nefti ilə doldurulmuş ilk tanker bu alternativ kəmərlə dünya bazarlarına çıxarılıb.

O dövrdə Heydər Əliyev yaxşı başa düşürdü ki, Azərbaycan yeni neft bumu ərəfəsindədir və Bakı-Tbilisi-Supsa neft kəmərinin ötürücülük qabiliyyəti böyük neftin dünya bazarlarına çıxarılması üçün yetərli olmayacaq. Heydər Əliyev həmçinin respublikamızın əlverişli coğrafi

planlar qururdu. Bütün bunlar isə daha böyük nəql marşrutunun yaradılmasının zəruriliyini diqtə edirdi. Heydər Əliyev BTC marşrutunu gündəmə gətirəndə bu, birmənalı qarşılanmadı, hətta ayı-ayrı dairələrdən ciddi etirazlar da gəldi. Ancaq Heydər Əliyev uzaqgörənliyi və cəsarəti sayəsində BTC-nin reallaşdırılmasının vacibliyini əsaslandırmağı və layihə ətrafında tərəfdaşlar toplaмаğı bacardı. Artıq 18 ildir ki, fəaliyyət göstərən Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin Heydər Əliyevin adını daşıması böyük rəmzi mənə daşıyır. Prezident İlham Əliyev rəsmi açılış mərasimindəki nitqində kəməre Heydər Əliyevin adının verilməsinin təsədüfi olmadığını bildirərək deyib: “Heydər Əliyevin adını həm Bakı-Tbilisi-Ceyhan, həm də Ceyhan terminalı daşıyır. Heydər Əliyev bu layihələrin təşəbbüskarı, onların memarı olmuşdur”.

Keçilən yol və qazanılan uğurlar

Zamanında bir sıra dairələr yeni nəql marşrutunun Ermənistandan keçməsi təklifində israr edirdilər və bunu iqtisadi cəhətdən əsaslandırmağa çalışırdılar. Azərbaycan isə öz neftini ölkəmizin ərazisinin 20 faizini işğal altına almış Ermənistan üzərindən nəql olunması variantını istisna edirdi. Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi və o dövrdə ARDNŞ-in birinci vitse-prezidenti vəzifəsində çalışan İlham Əliyevin danışıqlar prosesində nümayiş etdirdiyi diplomatik məharət sayəsində Azərbaycan neftinin əsas nəql marşrutu barədə optimal qərar qəbul olundu. Bütün bunların nəticəsi olaraq, 1999-cu il noyabrın 18-də İstanbulda keçirilən ATƏT-in zirvə toplantısı çərçivəsində xam neftin Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan Respublikası və Türkiyə Cümhuriyyətinin əraziləri ilə Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəməri vasitəsi ilə nəql edilməsinə dair saziş imzalandı. Bu prosesin məntiqi davamı kimi 2002-ci il sentyabrın 18-də Səngəçaldı Bakı-Tbilisi-Ceyhan kəmərinin inşasına başlandı. BTC-nin Azərbaycan hissəsinin Gürcüstan hissəsi ilə birləşdirilməsi 2004-cü ilin oktyabrında baş tutdu. 2005-ci ilin mayında kəmərin

Azərbaycan ərazisindən keçən hissəsinin istifadəyə verilməsi mərasimi keçirildi və boru xəttinə ilk neft vuruldu. Həmin ilin oktyabrında isə kəmərin Gürcüstan hissəsi istifadəyə verildi. 2006-cı il mayın 28-də Azərbaycan nefti Ceyhan limanına çatdı və iyulun 4-də neftlə yüklənmiş ilk tanker buradan yola salındı. Rəsmi açılış günündə Ceyhan limanından 4,8 milyon barrel neft yüklənmiş 7 tanker yola salınırdı. Səngəçal terminalından Türkiyənin Aralıq dənizi sahilindəki Ceyhan terminalına qədər uzanan 1774 kilometrlik xəttin çəkilməsinə təxminən 4 milyard dollar vəsait xərclənib. Layihənin operatoru bp şirkətidir.

Keçilən yol çətin olsa da, uğurlar da böyükdür. 2023-cü ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri ilə 30 milyon 191,6 min ton neft nəql edilib ki, bu da 2022-ci ilin göstəricisindən 1,5 faiz çoxdur. Ötən il BTC kəməri ilə nəql edilmiş neftin 82,6 faizini və ya 24 milyon 950,9 min tonunu Azərbaycanda hasil edilən neft, 17,4 faizini və ya 5 milyon 240,7 min tonunu isə Türkmənistan və Qazaxıstandan daxil olan neft təşkil edib.

Mübariz FEYİZLİ

Yeni qaydalar əsasında...

Hərbçilərin pensiyası artırılır

Nazirlər Kabineti (NK) “Əmək pensiyalarının təyin edilməsi, hesablanması, yenidən hesablanması, bir növdən başqa növə keçirilməsi və ödənilməsi qaydası”nda dəyişiklik edilməsi haqqında qərarı təsdiqləyib. Qərara əsasən, bəzi kateqoriyalar üzrə hərbiçilərin pensiyaları yeni qaydalar əsasında

min dövrün hər ili üçün 1 faiz əlavə əmsal hesablanır.

Bundan başqa, dəyişikliklərə əsasən, 2024-cü il yanvarın 1-dək xidmət müddətinin ən azı 17 il tamam olan hərbiçilər 20 il tamam olduqda pensiyaya çıxma biləcəklər. Yəni, onların 25 il xidmət müddəti keçməsinə ehtiyac olmayacaq. Əgər onlar 25 il qulluq edib daha yüksək məbləğ ilə pensiya hüququ qazanmaq istəyə, müvafiq qurumların bu seçiminə nəzərən əlavə xidmət keçməsinə də şərait yaradacaq.

Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, “Hərbi qulluqçuların statusu haqqında” qanuna müvafiq dəyişikliklər, təkcə xidmət müddətinin artırılmasını nəzərdə tutmur, hərbiçilərin sosial hüquqları ilə bağlı əlavə imtiyazları da özündə əks etdirir. Mövcud qanuna əsasən, ali təhsil müəssisələrində təməklər ki, qiyabi təhsil mövcud olmadığından Silahlı Qüvvələrin peşəkar, bilikli və bacarıqlı hərbi qulluqçuları mülki ali təhsildən kənarda qalır, ancaq dəyişiklikdən sonra hərbi qulluqçular müvafiq icra hakimiyyəti orqanının rəsmiləşdirilmiş icazəsi olduqda mülki təhsil müəssisələrində təhsil ala biləcəklər.

Dəyişikliklərə əsasən, 2024-cü il yanvarın 1-dək xidmət müddətinin ən azı 17 il tamam olan hərbiçilərimiz 20 il tamam olan

dan sonra pensiyaya çıxma biləcəklər. Yəni, əgər hərbiçimiz 17, 18 və ya 19 il qulluq edib və yeni dəyişikliklərdən sonra 25 deyil, 20 xidmət ilindən sonra pensiyaya çıxmaq istəyirsə, qanun buna imkan yaradacaq. Bu zaman hərbiçimiz öz istəyindən asılı olaraq ya 20 xidmət il tamam olanda da pensiyaya çıxma və ya 25 il qulluq edib daha yüksək məbləğ ilə pensiya hüququ qazana bilər. Bununla da pensiyaya çıxmağa 3 il qalan hərbiçilərimiz üçün seçim təklif olunur və qulluq müddəti ilə bağlı dəyişikliklər onlara təsir etməyəcək.

Bundan başqa, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları, gizirlər və miçmanlar üçün dinc dövrdə həqiqi hərbi xidmətdə olmağın son yaş həddi 45-dən 48-ə artırılıb. Bu dəyişikliyin əsas məqsədi isə həmin hərbi qulluqçuların pensiyaya çıxmaq üçün onların xidmətkeçmə müddəti dövründə təcrübəsindən daha səmərəli və uzun müddət yararlanmaqdır.

Yeni dəyişikliklər pro-aktiv, yəni elektron pensiya təminatının daha da gücləndirilməsi baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Hərbiçilərin pensiya təyinatı ilə bağlı elektron sistem üzərindən hansısa sənədləri tərtib etməsinə, müvafiq sənədlərlə bağlı arayışlar almasına heç bir ehtiyac və zərurət olmayacaq. E-sistem özü baza məlumatlarında onlar barəsində toplanmış bütün informasiyaları emal edərək adıyadı qurumun hesabına inteqrasiya edir ki, hərbiçilərin hansısa proseduraları doldurmasına ehtiyac qalmır. Bu isə təminatla bağlı proseslərin şəffaflığının təmin olunması, qısa zamanda pensiya təminatı üçün imkanlar deməkdir.

Hərbiçilərin pensiya təminatının yaxşılaşdırılması dövlətin yürütdüyü sosial siyasətin əsas prioritetlərindən biridir və davamlı olaraq bu sosial kateqoriyanın rifahı üçün addımlar atılır. NK-nın qərarı bu siyasətin tərkib hissəsi olmaqla, sosial sığorta prinsiplərinin dərinləşməsi, sosial ədalətin təmin olunması, pensiya təminatının avtomatlaşdırılması və sosial müdafiə sisteminin dayanıqlılığının artırılmasına xidmət edəcək.

ELBRUS

I Milli Rəqabət Forumu...

Problemlər və həll yolları müzakirə edildi

Bakıda keçirilən I Milli Rəqabət Forumunda azad biznesin fəaliyyətində əsas prinsiplərdən biri olan azad rəqabət mühitinin vəziyyəti müzakirə olundu.

Forum ölkədə rəqabət sahəsində təkmilləşdirilən qanunvericilik aktları və institusional islahatlar, rəqabətə davamlı iqtisadiyyatın inkişafı, o cümlədən rəqabət problemlərinə dair effektiv tənzimləmə üsulları və hüquqi

alətlər ətrafında müzakirələrin aparılması məqsədilə təşkil olundu. Forum çərçivəsində ölkə başçısının sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” sənədində öz əksini tapan dayanıqlı artan rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyatın formalaşdırılmasının əsas istiqamətlərdən biri kimi müəyyən olunması diqqətə çatdırıldı.

Tədbirdə rəqabət siyasətinin iqtisadi inkişafa töhfəsi, rəqabət mədəniyyətinin formalaşması, rəqabət orqanının müasir çağırışlar fonunda rolu, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə rəqabət siyasətinin tətbiqi xüsusiyyət

ləri, bazar subyektlərinin yeni rəqabət qanunvericiliyinə sahibkarlara verdiyi imkanlar, vəkiliyin sahibkarların hüquqlarının qorunması istiqamətində atdığı addımlar, elm və təhsil müəssisələrinin rəqabət siyasətinin icrasına rolu və rəqabət qanunvericiliyinə əməl edilməsinə nəzarət tədbirləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Forumda səslənən və irəli sürülən təkliflərdən də göründüyü kimi biznes sektorunun hələ də haqsız rəqabət halları ilə bağlı problemləri qalmaqdadır. Müxtəlif iqtisadi sektorlar, əmtəə və xidmət bazarlarında rəqabətin pozulması halları azad biznesin fəaliyyətinə mane olur. Bu baxımdan yeni rəqabət qanunvericiliyində öz əksini tapan yeni hüquqi mexanizmlərin tətbiqi rəqabət tənzimləmələrində mühüm rol oynayacaq. Belə ki, cari ilin 1 iyul tarixindən qüvvəyə minmiş Rəqabət Məcəlləsinin ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişaf məqsədlərinin reallaşmasına xidmət edən islahatlar sırasında xüsusi əhəmiyyət kəsb edəcəyinə ümidlər böyükdür. Biznes sektoru Məcəllənin sahibkar təbəqəsinin genişlənməsi, kiçik və orta biznes subyektlərinin bazaraya girişinin asanlaşdırılması, investisiya cəlbinin və iqtisadi fəaliyyətin dayanıqlılığının artırılmasına fayda verəcəyinə çox ümidlidir.

Forumda qeyd olunduğu kimi yeni qanunvericilik aləti rəqabətin məhdudlaşdırılmasının qarşısını almaq, bazar mühitinin sağlam şəraitdə fəaliyyətini təmin etmək və istehlakçıların faydasını artırmaq üçün effektiv

təsir imkanlarına malikdir. Məcəllənin tətbiqi əhalinin sosial rifahının əsas elementləri olan iqtisadi artım və iqtisadi inkişafın təməlinə dayanan azad rəqabətin formalaşması və bazarda çoxşaxəli rəqabətin təmin olunmasına töhfə verəcək. Həmçinin, Rəqabət Məcəlləsi kiçik və orta biznes subyektlərinin inkişafının təmin edilməsi, onların bazaraya girişinin asanlaşdırılması üçün geniş tənzimləmə mexanizmlərini əhatə edir. Yeni rəqabət siyasətinin dinamik, inklüziv və dayanıqlı iqtisadi artımı dəstəkləməsi azad edilmiş ərazilərimizin dirçəldilməsinə də əlavə imkanlar açacaq, bazar iştirakçılarının sayı çoxalacaq, yerli təsərrüfat subyektlərinin rəqabətqabiliyyətliyi yüksələcək, innovasiya fəaliyyətinin, özəl sektorda rəqəmsallaşmanın tətbiqi genişlənəcək.

Biznes sektorunun, həmçinin rəqabət və istehlakçı hüquqlarının müdafiəsi sahələrində istehlakçıların və bazar subyektlərinin müraciətlərinin qəbulu, emalı və çevik sənəd mübadiləsinin elektron qaydada əlçatanlığını təmin etmək üçün yeni yaradılan Elektron Rəqabət İnformasiya Sisteminin də gözləntiləri böyükdür.

Ünvanlıqda, rəqabətlə bağlı təşkil edilən forumlar, irəli sürülən təşəbbüslər ölkə iqtisadiyyatının inkişafı, biznes mühitinin əlverişliliyinin artırılması, azad sahibkarlığın təşviqi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu cür tədbirlər bazar iştirakçılarının məsuliyyətini artırmaqla istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsinə, məhsul və xidmətlərin keyfiyyətinin daha da artırılmasına səbəb olur. Həmçinin, rəqabətə dair yeni təklif və səmərəverici qərarlar ölkəmizin rəqabət indeksinin müəyyən edilməsi metodologiyasının təkmilləşməsində mühüm rol oynayır.

ELBRUS

Rəsmi İrəvandan sülh etirafı...

Alen Simonyan da hesab edir ki, onilliklərlə davam edən düşmənçiliyə son qoyulmalıdır

Nardar BAYRAMLI

Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması, o cümlədən Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması bütövlükdə region gələcəyi üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycan regionda sülhün təmin olunması naminə irəli sürülən təşəbbüsləri həmişə nəzərdən keçirir. Ölkəmiz hər zaman sülhə sadıqlıq göstərib, məsələlərin danışıqlar yolu ilə həllinə tərəfdar kimi çıxış edib. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh prosesi də məhz ölkəmizin təşəbbüsü ilə başlayıb.

2020-ci il Vətən müharibəsi və 2023-cü il lokal antiterror tədbirləri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin edib. Qarşıdakı mərhələ isə regionda təhlükəsizlik mühitinin formalaşması istiqamətində olmalıdır. Ermənistanın sülhlə bağlı real konstruktiv mövqə nümayiş etdirəcəyi təqdirdə sülh sazişini imzalamaq mümkündür. Artıq rəsmi İrəvan tərəflər arasında sülh sazişinin imzalanmasının vaxtının çatdığını anlamğa başlayıb. Bunu Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyanın fikirlərindən də görmək mümkündür. Belə ki, iki gün öncə Simonyan parlamentin növbədənəkar iclasında çıxışı zamanı Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülh bərqərar olunacağına, onilliklərlə davam edən düşmənçiliyə son qoyulacağına ümid etdiyini deyib. “Alma-Ata Bəyannaməsi”nin prinsiplərinə uyğun olaraq Azərbaycan ilə sərhədlərin delimitasiyası prosesi başa çatdırılmalı və bununla da iki dağdıçı müharibəyə səbəb olan, onilliklərlə davam edən düşmənçiliyə son qoyulmalıdır”, -deyə o, bildirib.

Son zamanlar erməni tərəfindən rəsmi şəxslərin belə açıqlamalarına tez-tez rast gəlmək mümkündür. Məsələn, bu yaxınlarda baş nazir Nikol Paşinyan da jurnalistlərə deyib ki, biz bir ay ərzində sülh sazişini imzalamağa hazırıq. Onun fikrincə, sülh sazişi layihəsinin mövcud mətni olduqca yetkindir.

Xatırladaq ki, hazırda tərəflər sülh sazişi layihəsinin qarşılıqlı mübadiləsinə davam etdirirlər. Rəsmi Bakı da layihədə müsbət irəliləyişin olduğunu bəyan edib. Belə ki, bunu hələ iyunun 5-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Bakıda macarıstanlı homkari ilə keçirilən birgə mətbuat konfransında təsdiqləmişdi. “Bir neçə gün öncə biz Ermənistan tərəfindən yeni layihə aldıq. Onu deyim ki, orada sülh sazişi layihəsi üzrə açıq qalan məsələlərin sayında azalma mövcuddur. Bir sıra mədlərlər üzrə pozitiv inkişaf müşahidə olundu. Yeni biz burada müsbət dinamika müşahidə edirik”, - deyə nazir vurğulamışdı.

İyunun 27-də Ceyhun Bayramov Gürcüstanda səfərdə olarkən də pozitiv açıqlama vermişdi: “Ermənistan ilə davamlı sülh sazişinin imzalanması üçün işlər aparılır. Bir neçə gün bundan əvvəl Azərbaycan sülh sazişi ilə bağlı son layihəni Ermənistan təqdim edib. Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanması istiqamətində müsbət irəliləyişlər əldə edilib. Sərhədlərin delimitasiyası üz-

rə komissiyalar arasında da təmaslar davam etdirilir və yaxın gələcəkdə müsbət xəbərlər eşidəcəyik”.

Halbuki 10-11 may tarixlərində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Qazaxıstanın Almatı şəhərində keçirilən görüşündə bir sıra məsələlərin açıq qaldığı bildirilmişdi. Görüşlə bağlı verilən rəsmi açıqlamada “Nazirlər delimitasiya üzrə irəliləyişi və bununla bağlı əldə edilmiş razılaşmaları alqışlayıblar. Nazirlər və onların nümayəndə heyətləri “Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin təsis edilməsi haqqında ikitərəfli Saziş” layihəsinin müddəalarının müzakirəsini davam etdiriblər. Tərəflər hələ də fikir ayrılıqlarının mövcud olduğu açıq qalan

məsələlər üzrə danışıqları davam etdirməyə razılaşıblar” fikirləri bəzi istiqamətlərdə razılaşdırılmamış məqamların qaldığına bir işarə idi. Lakin bu görüşdən sonra saziş üzrə layihənin qarşılıqlı mübadiləsi nəticəsində tərəflərin daha da yaxınlaşması, razılaşdırılmamış məqamların bözülərinin həll edilməsi mümkün görünür. Həm Azərbaycanın XİN başçısının, həm də erməni tərəfinin son açıqlamaları da bunu deməyə əsas verir.

Yeri gəlmişkən, Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan da sülh prosesi ilə bağlı açıqlama verib. Mirzoyan bildirib ki, Azərbaycanla regionda uzunmüddətli sülhü bərqərar edə biləcək sülh sazişinin imzalanması üçün real imkan var: “Bir daha təsdiqləmək istərdim ki, Ermənistan Azərbaycanla münasibətlərin normalaşması prosesinə sadıqdır. Sülh sazişinin layihəsinə başa çatdırmaq üçün real imkan, tarixi şans var. Onun imzalanması regionda uzunmüddətli sülh üçün yeni qapı açar bilər”. O, həmçinin qeyd edib ki, Ermənistan ölkələrin suverenliyinə, bərabərlik və qarşılıqlı prinsiplərinə tam hörmət əsasında bütün regional kommunikasiyaların açılmasına maraqlıdır.

Burada vacib məqamlardan biri Mirzoyanın regional kommunikasiyaların açılmasına diqqət çəkəməsidir. Baş nazir Paşinyan hələ ötən ay parlamentdə jurnalistlərə açıqlamasında sülh müqaviləsi imzalanana qədər Azərbaycan və Ermənistan arasında kommunikasiyaların açılmasını mümkün hesab etdiyini də demişdi. Bu, o deməkdir ki, artıq rəsmi İrəvan kommunikasiyaların açılmasının özü üçün nə qədər faydalı olduğunu dərk etməyə başlayır. Çünki kommunikasiyalar açılmasından Ermənistan blokada da qalmaqda davam edəcək ki, bu da ölkənin iqtisadiyyatının itirilməsi deməkdir. Əslində, regional kommunikasiyaların açılması Ermənistanın öz üzərinə götürdüyü öhdəliklərdən biridir. Rəsmi İrəvan götürdüyü öhdəliklərə əsasən Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasına maneəsiz gediş-gəlişi təmin etməlidir. Lakin indiyə qədər erməni tərəfi bunun reallaşmasına əngəl törədib. Son vaxtlar isə Ermənistan rəsmilərinin verdiyi pozitiv açıqlamalar rəsmi İrəvanın Azərbaycanın şərtləri əsasında kommunikasiyaları açmaqdan başqa cərəsinin olmadığını göstərir. Lakin rəsmi İrəvan sülhə maraqlı olduğunu təsdiqləmək üçün Konstitusiyaya dəyişiklik etməli və bununla da Azərbaycana qarşı ərazi iddialarına son qoymalıdır.

Yeganə Hacıyeva: Bu sənəd bir ölkənin suveren hüquqlarını qəsb etmək cəhdidir

N.BAYRAMLI

Gürcüstanda “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanunun qəbul olunması bu ölkənin hökuməti ilə Qərbdə münasibətlərə mənfi təsir göstərib. Sözünə qədər Qərbdə dairələrinin və ölkə müxalifətinin kəskin etirazlarına səbəb olub. Hətta Prezident Zurabşviliyə sənədə veto qoyması da hökumətin və parlamentin mövqeyinə əngəl ola bilməyib.

Belə bir şəraitdə ABŞ və Avropa İttifaqı Gürcüstan hökuməti ilə əməkdaşlığa yenidən baxılacağı və sanksiyaların tətbiqi ilə hədədləyib. Artıq Avropa İttifaqı Gürcüstanın təşkilatla üzlük məsələsi ilə bağlı danışıqları dayandırıb. Eləcə də, Tbilisiyə bəzi maliyyə yardımlarının kəsildiyi də elan edilib.

ABŞ-da da Gürcüstan qarşı “cəza” tədbirlərinə başlanıb. Hələ bir müddət öncə Dövlət Departamentinin mətbuat katibi Metyu Miller Birləşmiş Ştatların Gürcüstanın hakimi “Gürcü Arzusu-Demokratik Gürcüstan” Partiyasının rəhbər şəxslərinə və onların ailə üzvlərinə, eləcə də bəzi şəxslərə viza sanksiyaları tətbiq etdiyini açıqlamışdı. Bildirilmişdi ki, bu, viza məhdudiyyətlərinin ilk pake-tidir və buraya Gürcüstanın hakimi partiyasının üzvləri, deputatları, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları və fiziki şəxslər daxildir: “Biz ümid edirik ki, Gürcüstan liderləri öz hərəkətlərini yenidən nəzərdən keçirəcək və ölkələrinin uzun müddətdir boyan etdiyi demokratik və Avro-Atlantik istəklərinə doğru irəliləmək üçün addımlar atacaqlar. Lakin bunu etməsələr, Birləşmiş Ştatlar əlavə tədbirlər görməyə ha-

zırdır”.

Bugünlərdə isə ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatasının Xarici Əlaqələr komitəsi Gürcüstanla qarşı “MEGOBARI aktı”nı qəbul edib. Konqresin Xarici Əlaqələr komitəsində keçirilən söhbətdə 41 konqresmen sənədi dəstəkləyib, 6-sı

isə əleyhinə səs verib. Sənəddə Gürcüstanda demokratik geriləmənin olduğu, bu səbəbdən Gürcüstan hökumətinin fəaliyyətinə və onun Rusiya ilə, eləcə də “di-

gər avtoritar rejimlərlə” əlaqələrinə nəzərdən gücləndirilməsi çağırışı edilib.

Məsələ ilə bağlı qəzetimizə açıqlama verən politoloq Yeganə Hacıyeva bildirib ki, “MEGOBARI aktı”nın təşəbbüsünü ABŞ Qanunvericilik Assambleyasının aşağı palatasının üzvi, respublikaçı konqresmen Co Vilsondur: “İlk öncə onu qeyd edim ki, sənədin adı “MEGOBARI” gürcü dilindən dostluq kimi səslənə də, “Gürcüstanın Hesabatlılıq, Dayanıqlıq və Müstəqilliyin Yaradılması üçün Seçimlərin Mobilizəməsi və Artırılması Aktı”dır. ABŞ qanunverici orqanlarında bu akt hesabatlılıq, davamlılıq və müstəqilliyi gücləndirmək üçün Gürcüstanı səfərbər etmək haqqında akt kimi təqdim olunur”.

Politoloqun fikrincə, bu təşəbbüs özlüyündə çox təzəddir, çünki bir tərəfdən akta əsasən, Gürcüstanda “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” qanunun qəbulu və

ya mümkün icrasına cavabdeh olan şəxsləri məsuliyyətə çəkmək nəzərdə tutulur, digər tərəfdən isə güya demokratik Gürcüstan daha da güclənərsə, ölkəyə daha çox dəstək vəd edir. Burada demokratik Gürcüstanın güclənməsi Qərbdə kursu əsasında irəliləməsi ilə əlaqələndirilir”.

Y.Hacıyeva qeyd edib ki, Konqresin Nümayəndələr Palatasının bu tipli sənədlər qəbul etmək təcrübəsi var. Qurum müəyyən dövlətlərin Qərbdə kursunu dəyişdiyi zaman belə aktlar qəbul edir və onlara təzyiqlər göstərilir. “Sözgedən aktda isə Gürcüstanın suveren hüquqlarını həyata keçirən dövlət məmurlarına sanksiyalar nəzərdə tutulub. Əslində, bu, ABŞ öz daxili qanunvericiliyini bütün dünyada qəbul etmək cəhdlərindən biridir. Bu da qəbuləlməzdir. Çünki bu akt ABŞ-nin Gürcüstanın konstitusiyası şərtlərini həyata keçirən məmurlarına qarşı təzyiqlər formalaşdırmaq və bir ölkənin suveren hüquqlarını qəsb etməsi deməkdir”, -deyə həmsöhbətimiz vurğulayıb.

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

**Məqalə “Azərbaycan
Respublikasının Medianın
İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə
dəstəyi ilə
“İnsan hüquq və azadlıqlarının
müdafiəsi, vətəndaşların
hüquqi, siyasi mədəniyyət
səviyyəsinin yüksəldilməsi,
sosial və siyasi fəallığının
artırılması” istiqaməti üzrə
hazırlanmışdır**

Vətəndaşların hüquq və azadlıqları təmin olunur

Yeganə BAYRAMOVA

İnsan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi həmişə bəşəriyyəti düşündürən problemlərdən olub. Tarixə nəzər salsaq, hələ qədim Roma dövründə qanunun aliliyinin təmin edilməsi ilə yanaşı, hüquqi dövlətin digər mühüm əlaməti olan hakimiyyətin bölünməsi prinsipinin rüseyminə rast gəlirik. Həmin dövrün müfəkkirləri insanların qanun qarşısında bərabərliyini və şəxsiyyətin azadlıqlarını, ictimai həyatın hüquqi ni-zamə salınmasını tələb edirdilər.

İnsan hüquqları sahəsində qürur duyacaq tarixi ənənələrimiz var. Hələ uzun illər öncə müsəlman ölkəsi olan Azərbaycan qadınlara seçki hüququnun verilməsi sahəsində mühüm işlər görüb. Beləliklə, dövlətimiz nəinki Şərçin, hətta Qərbin bir çox aparıcı ölkələrini qabaqlayıb.

Yeni siyasi mədəniyyət formalaşmış...

Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, Azərbaycan sosial-mədəni dəyişikliklər baxımından uğurlu yoldadır. Azərbaycanda siyasi mədəniyyətin formalaşması həm də cəmiyyətin siyasi cəhətdən yeniləşməsi səviyyəsi ilə ölçülməlidir. Müasir Azərbaycanın sosial-siyasi həyatında əsaslı islahatlar həyata keçirilməkdə və ölkə müasirlik yolunda böyük uğurlar əldə etməkdədir. Nəticə etibarilə yeni siyasi mədəniyyət formalaşmış.

Xalqımızın da əzəldən ədalətə, bərabərliyə, ədalətə, siyasi və sosial fəallığa can atması insan hüquqları sahəsinə böyük töhfələrin verilməsi ilə nəticələnib. Dövrünün müfəkkiri olan Nizami Gəncəvinin yaradıcılığında insan hüquqları, bərabərlik, ədalət, istiqlalıyyət xüsusi yer tuturdu. Qüdrətli söz ustası əsərlərində insan hüququnu, insanlığı tərənnüm edirdi, həyatda fəal, cəsur adamlara böyük ehtiyac olduğunu bildirirdi.

Uğurlu yoldayıq...

Dünya üzrə 1989-cu ilin xalqı...

Müxtəlif zamanlarda baş vermiş repressiyalar, deportasiyalar, soyqırımlar xalqımızı öz məfkurəsindən, hüquq və azadlıqlarını qoruma fikrindən daşındıra bilmədi. Mikayıl Müşfiq yazırdı:

“Mənim əzadlığım, mənim işimdir,
Həyatım, qüvvətim, yüksəlişimdir.
Mənə öz əməyim, öz haqqım yetər,
Bu zəngin Vətənim, bu Xalqım yetər”.

Məhz bu düşüncələr və mübarizlik nümunəsi öz hüquq və azadlıqları uğrunda bir yumruq kimi birləşən Azərbaycan xalqının 1989-cı ildə dünya üzrə “İlin xalqı” adına layiq görülməsi ilə nəticələnməmişdi. Ancaq həmin dövrlərdən - 1988-ci ildən başlayan Qarabağ münaqişəsi dünya tarixinə azərbaycanlıların bütün fundamental hüquq və azadlıqlarının, ən əsası isə yaşamaq hüququnun kobudcasına tapdanması kimi yazılıb. Bütün dünyanın gözü qarşısında günahsız, dinc azərbaycanlılar erməni fəzişləri ilə üz-üzə qalmışdılar. Soydaşlarımız doğma yurd-yuvalarından qovulur, qətlə yetirilir, yaralanır, soyqırıma, işğencələrə, şərəf və ləyaqətlərinin alçaldılmasına məruz qalır, əsir götürülürdülər. Dünya birliyi isə bu hadisələrin hər birinə göz yumur və susğunluq nümayiş etdirdi.

Kimliklər müəyyən edilir...

Torpaqlarımızın işğalından sonra apardığımız mübarizə bizə çox şeyləri öyrətdi. Millətin qəhrəmanlıq hissi, döyüş əzmi ilə yanaşı, milli kimliyinə qayıdışı bu sahədə böyük rol oynadı. Kimliyindən, yaşından asılı olmayaraq, hər kəs bu müqəddəs əməl uğrunda düşməyə qarşı mübarizəyə köklənmişdi. Hələ Birinci Qarabağ müharibəsi başlayanda igid oğullarımız Vətən uğrunda gözünü qırpmadan mübarizə meydanına atılmışdılar. Həmin döyüşlərdə şəhid olanların böyük bir hissəsinin taleyi hələ də naməlum qalırdı.

Mələmür ki, son illər işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə kütləvi məzarlıqlarda tapılan meyitlər üzərində aparılan analizlər nəticəsində bir çox itkin və əsir düşmüş şəxslərin kimliyi aşkarlandı. Müharibədə şəhid olmuş, itkin düşmüş soydaşlarımızın qalıqları müəyyən olunduqdan sonra sonra dəfn edilir. Təbii ki, bu hal uzun illər ərzində bir məzari belə olmayan şəhidlərimizin və itkin soydaşlarımızın ailə üzvlərinin ağırlı və həssas yeri idi. Amma 30 il öncə şəhid olan, itkin düşən soydaşlarımızın müəyyən edilərək dəfn olunması bir növ onların və ailə üzvlərinin hüquqlarının bərpə edilməsi idi.

Daha 11 şəhid...

İyulun 11-də qalıqları Xocalı rayonu ərazisində aşkar edilən Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş hesab olunan 5 şəhidin nəşi Xocalı şəhəri Şəhidlər xiyabanında dəfn olunub.

Düənə isə qalıqları aşkar edilən Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş daha 6 şəhidlə keçirilən vətənişərəfi başa çatıb. Şəhidlərin nəşi Xocavənd rayonu Qaradağ kəndindəki Şəhidlər xiyabanında dəfn olunub.

“Beynəlxalq Xristian Həmrəyliyi”nin “təskinliyi”...

İcma: Ermənistan hökumətini Oskanyan kimlərinin destruktiv fəaliyyətinə imkan verməməyə çağırır

Nardar BAYRAMLI

Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etməsi Ermənistanla havadarlıq edən beynəlxalq dairələri, o cümlədən erməni diasporu və lobbisini ciddi narahat edir. Bu səbəbdən ki, ölkəmizə qarşı qərəzli sənədlər qəbul olunur, eləcə də, Qarabağdan Ermənistanla köçmüş erməni separatçıları beynəlxalq gündəmə çıxarmaq istəyirlər. Eyni zamanda, müəyyən dairələr “artsax” mövzunu müxtəlif platformalara daşımağa çalışırlar. Xatırladaq ki, bu məqsədlə yanvar ayında qondarma “artsax parlamenti” Ermənistanın sabiq xarici işlər naziri Vardan Oskanyanın rəhbərliyi ilə “artsax üzrə beynəlxalq komitə” yaradıb. Bu cəfəng “qurumun” məqsədi “artsax ermənilərinin öz evlərinə qayıdışının və digər əsas hüquqlarının təmin edilməsinə” nail olmaqdan ibarətdir.

Qeyd edək ki, buğünlərdə dini radikalizm və Azərbaycanofob mövqeyə malik “Beynəlxalq Xristian Həmrəyliyi” adlı qeyri-hökumət təşkilatı BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının tribunasında sui-istifadə edərək, növbəti anti-Azərbaycan tədbir keçirib. Tədbirdə Ermənistanın keçmiş xarici işlər naziri Vardan Oskanyan da Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qarşı tənqibətçi çıxış edib. Qərbi Azərbaycan İcması bununla bağlı bəyanat yayıb. Bəyanatda deyilir: “Qərbi Azərbaycan İcması dini radikalizmi və millətçiliyi təbliğ edən və regionda sülhün bərqərar olunmasına qarşı çıxan ünsürlər tərəfindən BMT məkanlarının sui-istifadəsinə qınayır. İcma, həmçinin Ermənistan hökumətini Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qarşı çıxan Oskanyan kimlərinin destruktiv fəaliyyətinə imkan verməməyə çağırır”.

Xatırladaq ki, V.Oskanyan və onun qondarma “komitə”sinin bir sıra üzvləri bu ilin əvvəlində xaricdə səfərdə olub. Oskanyanın dəstəsi Avropanın müxtəlif siyasi xadimləri, beynəlxalq strukturların nümayəndələri ilə görüşlər keçiriblər. Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz və Gürcüstan böhranı üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaar da bu dəstəni qəbul edənlərin sırasında olub. Halbuki Ermənistanın özündə separatçıların “strukturlarının” fəaliyyəti qadağan edilib. Qanunsuz rejimin sonuncu başçısı Sahramaryan nə qədər cəhd göstərsə də, baş nazir Nikol Paşinyan onu qəbul etmir. Ermənistanın xüsusi tapşırıqlar üzrə keçmiş səfiri Edmon Marukyan hələ vətəndə olarkən separatçıların İrəvanda fəaliyyət göstərməsinin qeyri-mümkün olduğunu boyan etmişdi. O bildirmişdi ki, “Artsax”ın heç bir “dövlət qurumu” Ermənistan ərazisində fəaliyyət göstərə bilməz və bunu təhlükəsizlik məsələsi əndləndirmişdi. Onun açıqlaması Ermənistanda ciddi müzakirə mövzusu oldu. Marukyanın səbəbsiz yerə deyil, birbaşa baş nazir Nikol Paşinyanın təlimatı əsasında belə danışdığı qeyd edilir. Eyni zamanda, Qarabağdakı separatçıların heç bir vaxtla İrə-

vanda siyasi fəaliyyətlə məşğul olmayacağı vurğulanır.

Bütün bunların fonunda V.Oskanyanın rəhbərlik etdiyi “komitə”nin qanunsuz fəaliyyətinin də effektiv olacağı şübhə doğurmur. Onun “komitə”yə hansısa beynəlxalq mandat almaq istəyi də fiaskoya uğrayıb. Ərazi bütövlüyünü və suverenliyi bərpə etmiş Azərbaycan hazırda regionda yeni reallıqların müəllifidir. Belə olan halda, dövlətimizə qarşı bu tənqibət cəhdi də keçərli deyil. Qondarma “komitə”yə hər hansı beynəlxalq mandatın verilməsi də real deyil. Çünki hansısa beynəlxalq təşkilat belə bir qondarma dəstəyə bu statusu verə bilməz. Ən azı belə bir mandatın verilməsi üçün ciddi beynəlxalq hüquqi əsaslar lazımdır. V.Oskanyan öz dəstəsi ilə ilin əvvəlində Tovio Klaarla görüşü də Avropa İttifaqın-

dan “beynəlxalq mandat” almaq məqsədi daşıyırdı. Amma keçmiş qondarma qurumun nümayəndələrindən və digər separatçı əhval-ruhiyyəli şəxslərdən ibarət qrupa beynəlxalq hüquqa zidd olaraq “beynəlxalq mandat”ın verilməsi mümkünsüzdür, reallıqdan tamamilə uzaqdır. Bu səbəbdən də Oskanyanın cəhdləri uğursuzluğa düçar olub.

O, sadəcə ermənipəstlər dairələrin təşkil etdiyi tədbirlərdə iştirak etməklə özündə “təskinlik” tapır. “Beynəlxalq Xristian Həmrəyliyi” adlı qeyri-hökumət təşkilatının sözügedən tədbiri də bu qəbildəndir. Bu təşkilatda da qatı ermənipəstlər birləşib və Ermənistan lobbicilik etməklə məşğuldur. Xatırladaq ki, 2023-cü ilin əvvəlində Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyəti fəalları Xankəndi-Laçın yolunda dinc etiraz aksiyası keçirərkən “Beynəlxalq Xristian Həmrəyliyi” təşkilatı yalandan dünyaya car çəkərək guya Qarabağ ermənilərinin blokada alındığını və onların “genosid təhlükəsi ilə üz-üzə qaldığını” iddia edib. Sentyabr ayında isə ermənilərin kömüllü surətdə Qarabağı tərk edərkən Ermənistanla köçmələri “etnik təmizləmə” kimi təqdim etməyə cəhd göstərirlər. Bu yaxınlarda isə sözügedən təşkilat Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidentini Azərbaycan idmançılarını cari ildə Parisdə keçiriləcək Olimpiya Oyunlarından kənarlaşdırmağa “çağırır”. Təşkilatın sözcüsü Coel Veldkamp deyib ki, Rusiyanın Ukraynaya təcavüzündən sonra BOK Rusiya və Belarus milli komandalarını 2024-cü il Olimpiya Oyunlarından kənarlaşdırmaq üçün qeyri-adi addım atıb: “Bununla belə, Azərbaycan hələ də “Dağlıq Qarabağın min illik erməni icması” qovulmasının” heç bir nəticəsi ilə üzləşməyib”. Erməni lobbisinin aləti olan bu ünsürlər unutmamalıdır ki, 30 il davam etmiş Dağlıq Qarabağ münaqişəsində işğalçı məhz Ermənistan idi. Azərbaycan isə öz torpaqlarını işğalçılardan azad edib. Əgər hansısa qadağa və sanksiya-yə ehtiyac varsa, Ermənistanla tətbiq olunmalıdır.

Rusiya - Ukrayna müharibəsi nə vaxt bitəcək?

İki ildən artıqdır davam edən Rusiya-Ukrayna müharibəsi hazırkı beynəlxalq münasibətlər sisteminin kilid nöqtəsidir desək, yanılmarıq. Son dövrlərdə nəinki iqtisadi münasibətlər bloku, həm də siyasi interaktsiya prosesi məhz bu münaqişədən “bəhrələnin”, bu münaqişə ilə yon alır. Başqa sözlə, dünya siyasətinin “göy” və “qırmızı” qütbləri arasındakı gərginliyin real və teatral nümayişi sayılan müharibə Avrasiyanın

Əsas tələb - bərabər iradə...

Təbii ki, bütün bu mənfi yüklənmələrin qarşılığında müsbətə yönəlik proseslərin də şahidi oluruq. Zaman-zaman sülh, müharibənin dayandırılması, danışıqlar masasında müzakirələr tipli fikir mübadilələrinin ortaya atılması bütövlükdə Avropanın gələcəyinin xilasına yönəlik tədbirlər kimi diqqətə alınır. Düzüldür, indiki məqamda Avropanın mütləq əksəriyyəti bu cəhdləri blok-lamaq üçün söz göstərsə də, qısa zaman sonra sülhin yeganə çıxış yolu olması hər kəs üçün qəbul edilən şərtə çevriləcək. Bu mənada, hətta Qərbin aparıcı siyasət adamları belə müharibənin dayandırılması üçün müsbət tendensiyaaların varlığını yüksək dəyərləndirirlər. Xüsusilə, son dövrlərdə bu istiqamətdə söylərin artırılması xoş nəticələr üçün ümid yaradır - problemin hərbi poliqonda deyil, masada həlli üçün münbit şərait də var.

İndiki məqamda olduqca vacib şərtlər formalaşmış ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsinin bitməsinə təsirini göstərmək imkanındadır. Bu şərtləri qruplaşdırırdıqda isə ortaya belə bir nəticə çıxır - müharibənin bitməsi üçün bütün tərəflərin bərabər şəkildə iradə nümayişinə böyük ehtiyac duyulur...

Sülhün Çin amili...

Sülhün reallaşmasının əsas ştrixlərindən biri Çin amilidir. Bu faktı yeni dövrün “sülh səfəri” sayılan Viktor Orban da təsdiqləyir - Çin Prezidenti Si Cinpin Macarıstanın Baş naziri Viktor Orbanla görüşü zamanı dünya güclərini Rusiya və Ukrayna arasında birbaşa dialoqun bərpasına yardım etməyə çağırır. Orban bildirib ki, Çin Rusiya-Ukrayna müharibəsində sülh üçün şərait yaradan əsas gücdür. Orbanı qəbul edərkən Çin lideri Rusiya və Ukraynaya atəşi dayandırmağa, digər böyük gücləri isə danışıqlar üçün əlverişli mühit yaratmağa çağırır.

Pekin bir müddət öncə xüsusi sülh təklifi paketi ilə çıxış etmişdi - orada həm Ukraynanın, həm də Rusiyanın iştirakçısı olacağı beynəlxalq sülh konfransının keçirilməsi təklifi belə irəli sürülmüşdü. Belə bir fikir səsləndirilmişdi ki, “bütün tərəflər öz mövqelərində dayanırlar və onların sülh danışıqlarını başa düşmələrində nisbətən böyük boşluq var... lakin hamı razılaşır ki, bu müharibəni son nəticədə silahlar deyil, danışıq-

Sülh üçün münbit situasiya, əsaslı şərtlər formalaşmış

siyasi atlasına yeni cəhətlər qazandırmır.

Təbii ki, müharibənin mənfi yükləri bütün tərəflər üçün özünü açıq şəkildə büruzə verir. Nə Rusiya, nə Ukrayna, nə də rəsmi və ya qeyri-rəsmi tərəfləşlər, himayədarlar müharibənin nəticələrindən hansısa xey-

yir qazana bilməyib - tam əksinə, başda ABŞ olmaqla Avropanın Ukraynaya göstərdiyi milyardlarla yardım göyə sovrulması həmin ölkələrin cəmiyyətlərində də mənfi assosiasiya yaradıb. Həmin mənfi assosiasiasiyasının nəticəsidir ki, bu gün Avropanın enerji təhlü-

Orbanın “4 - 0”lıq qalibiyyəti

Müharibənin bitməsi üçün ortada olan ən mühüm şans Macarıstanın AI-yə sədrlik etməsidir. Siir deyib ki, Budapeşt hələ 2022-ci ildən müharibəyə münasibətdə kollektiv Qərbdən fərqli mövqe tutur - “Göy qanad”ın münaqişəsinin daha da alovlanması üçün yox, bitməsi, ən azından danışıqlar mərhələsinə keçməsi üçün söz göstərir. Rəsmi Budapeştin Ukraynaya yardım edilməsi, silah verilməsi və bu kimi müharibənin uzanmasına yol aç-

lar bitirəcək”...

Beləliklə, bu sülh konfransı birtərəfli olmayacaq - tam əksinə, hər iki tərəfin öz arqumentlərini dialoq vasitəsilə ortaya qoymaq imkanı yaranacaq. İşvəcərədə baş tutan və uğursuzluğa düçar olan “sülh konfransı” bu təklifin birtərəfli və zəif “yamsılanması” idi.

Çinin səsləndirdiyi “sülh yolu” bütün tərəflər üçün bərabər imkanlar yaradır - Rusiyanın məsələdəki mövqeyi də bu təklifi dəstəkləyir. Məsələn, Kremlin bu təklifə münasibəti olduqca istidir - O, Çinin Ukrayna ilə bağlı təklif etdiyi planın üstünlüklərini təhlil edir və dəyərləndirir. Təsədüfi deyildi ki, Çinin bu təklifi

Moskva tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdı və XİN başçısı səviyyəsində bunun mümkünlüyü ortaya qoyulmuşdu.

Əslində, Çin bu davranışı ilə Avropa qitəsinə də böyük bir qeyri-müəyyənlikdən xilas edir. Yeni dövr üçün özünün iqtisadi əsaslandırmasını təşkil və təmin etməkdə çətinliklər yaşayan Qərb üçün müharibənin bitməsi “nəfəslik” ola bilər. Çünki cəmiyyəti iki il çökən müharibənin iqtisadi zərbələrinə diqqət yetirdikdə itirən tərəfin yalnız Ukrayna və Rusiya olmadığı anlaşılar - tezliklə Çinin təklifi reallaşmasa, bütövlükdə qitə bu müharibədən ən zəifləmiş halda çıxacaq...

kəsizliyi təhdid altına düşür, müharibənin miqyasının genişlənməsi ilə bağlı ajiotaj zaman-zaman ölkələri öz ağışına alır. Eyni zamanda, bu mənfi assosiasiya köhnə qitənin siyasi idarəçilik mexanizminə də təsirliş ötürmüş - hazırkı iqtidarlardan radikal sağ mərkəzçi qruplarla əvəz olunması prosesində də ən aktiv rol məhz Ukrayna müharibəsinin dayandırılmaması səbəbi əsas rol oynayır.

Orban tərəflər arasında konsolidasiyanın formalaşmasına töhfə verir. Digərlərinin əksinə olaraq prosesin azalan xətt mərhələsinə keçməsinə istəyir - uzlaşdırmaq üçün ortaq maraqlar axtarır. Kiyev - Moskva səfəri Orbanın bəşirdirici mövqeyinin ümumi maraqlar üzərində formalaşdığını göstərir. Macarıstan əsl missioner kimi tərəflər arasında ayrımçılıq etmir - hər iki tərəfə eyni məsafədən yanaşır.

Ən əsası isə Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin bitməsi uğrunda mübarizə aparın Türkiyə ilə eyni yolu addımlayır. Macarıstan bu məsələdə Türkiyənin nüfuzundan və inamından xüsusi siyasi qalxan kimi istifadə edir. Sülh uğrunda təkliflərə Ankara ilə birgə imzasını atır - bu isə, yaxın dövr üçün münaqişənin silahlı mərhələsinin başa çatması ehtimalını gücləndirir.

Ağ Evdə hakimiyyət dəyişsə...

Sülhün əldə olunması üçün mümkün zəminlərdən biri də ABŞ-də baş tutacaq prezident seçkiləridir. Qərb siyasətçilərinin də bildirdiyi kimi, Ağ Evdə dəyişikliklərin olacağına böyük ehtimalla yanaşırlar. Başqa sözlə, Baydenin hakimiyyət olimpiad Respublikaçılar Partiyasına təhvil verəcəyi gözlənilir. Respublikaçıların isə Rusiya-Ukrayna müharibəsinə münasibəti demək olar ki, birmənalıdır - onlar bu münaqişənin “maliyyə mənbəyi” olmaq istəmirlər. Təsədüfi deyil ki, ötən ilin sonlarında ABŞ hakimiyyətinin Ukraynaya külli-miqdarda yardım etmək qərarı məhz Konqresdə respublikacıların bu qərarı bloklaması nəticəsində dayandırılmışdı. Beləliklə, Ağ Evdə “siyasi əldəyişiklik” Mərkəzi Avropada silahların susmasına da rəvac verə bilər.

NATO-nun son toplantısının siyasi nəticələri də bu məsələ üçün həlledici sayılan şərtlər arasındadır. Veriləcək qərarların prosesə nəticəsi mütləqdir - yeni, hətta Ukraynanın alyansa üzvlüyünün gecikdirilməsi belə Qərbin münaqişədən sülhə doğru keçid reallaşdırma ehtimalını gücləndirir. Eyni zamanda, kollektiv Qərb özünü global təhlükəsizlik sxematikasına yenidən nəzər salsın, bu onun da maraqlarına uyğun gələcək - ən azından “göy qütb” üçün “qırmızı qütbün” təhlükə yaratmadığına əmin ola bilər...

S.ISMAYILZADE

“Triumf yolu” ...

NATO 3 ölkədə “Şərq cəbhəsi” yaradır?

Gözləndiyi kimi, NATO-nun yubiley sammitinin ən əsas müzakirə predmeti Mərkəzi Avropanın gələcəyi, konkret olaraq Ukrayna-Rusiya müharibəsinin bundan sonrakı mərhələsinə həsr edildi. Yeni dövrdə alyansın müharibəyə münasibətdə tutacağı mövqeni isə bəzi detallara əsasən daha rahat təhlil etmək mümkündür. Məsələn, sammit çərçivəsində Bolqarıstan, Rumıniya və Yunanıstanın uyğunlaşdırılmış hərbi səfərbərlik koridoruna dair niyyət məktubu imzalaması Şərqi Avropada mühüm bir “hərəkətlənmənin əsasının qoyulması” kimi dəyərləndirilir. Qeyd edək ki, imzalanan sənədlə bağlı Yunanıstanın müdafiə naziri Nikos Dendias “X” platformasındakı paylaşımında bildirib. Vurğulanıb ki, sənəd Vaşinqtonda keçirilən NATO sammiti çərçivəsində, iyulun 10-da imzalanıb. Dendias qeyd edib ki, onun təklifi əsasında hər üç nazir payızda Aleksandrupolisdə görüşərək planlaşdırılan fəaliyyətlərin həyata keçirilməsinə dair müzakirə aparacaqlar.

Iyulun 11-də Bolqarıstan Müdafiə Nazirliyinin saytında yerləşdirilmiş məlumatda isə koridorun NATO-nun çəkindi-

ricilik və müdafiə potensialını artıracağı, ölkələr arasında hərbi səfərbərlik sahəsində əməkdaşlığı gücləndirəcəyi, həmçinin NATO və Aİ arasında əməkdaşlığı dərinləşdirəcəyi qeyd olunub. Bildirilib ki, niyyət məktubu Pan-Avropa Nəqliyyat Koridoru çərçivəsində İtaliya, Albaniya, Şimali Makedoniya və Bolqarıstan arasında, həmçinin Yunanıstan, Bolqarıstan və Rumıniya arasında hərbi səfərbərlik üçün uyğunlaşdırılmış dəhlizin tikilməsinə nəzərdə tutur.

Yunanıstanın “Kathimerini” qəzeti isə hərbi dəhlizin dörd strateji əhəmiyyətli liman şəhərini - Saloniki, Aleksandrupolis, Varna və Konstantinitsanı hərbi şəbəkədə birləşdirəcəyini ehtimalından yazıb. Bu addımın əsas hədəfi Avropa İttifaqı ölkələrinə qitə daxilində və onun hüddullarından kənara” hərbi qüvvələri rahat köçürmə imkanı yaratmaqdır.

Xatırladaq ki, iyunun 4-də Britaniyanın “The Daily Telegraph” qəzeti maraqlı bir yazı dərc etmişdi - orada bildirilirdi ki, alyans Rusiyanın NATO ölkələrindən birinə ehtimal edilən hücumu halında qoşunların köçürülməsi üçün bir neçə quru dəhliz yaratmağı planlaşdırır. Təbii ki,

Rusiyanın hansısa bir NATO ölkəsinə hücum etmək kimi bir planının və ya gözləntisinin olmadığı zamanda belə bir addımın atılması və “müdafiə” xarakteri ilə əsaslandırılması gizli planlardan xəbər verir. Qərb siyasətçilərinin ehtimalına görə, bu dəhliz heç də Avropa İttifaqı ordusu üçün “açılmır” - tam əksinə dəhliz,

zərurət yaranacağı təqdirdə Amerika qoşunlarının Rotterdam limanına enməsinə və dəniz yolu ilə Hollandiya və Almaniyaya ərazisindən keçməklə Polşaya köçürülməsinə nəzərdə tutan əsas dəhlizin ikinci ehtiyat variantı kimi gündəmə gətirilir.

Burada “açar söz” isə Dendiasın açıqlamasında vurğulanan fikirdir. Yunanıstanlı nazir bildirib ki, ölkələr arasında hərbi əməkdaşlığın ən mühüm səbəblərindən biri üç ölkədən birinin təhlükəsiz-

liyinə təhdid yarandığı halda çevik reaksiya və əlavə qüvvələrin səfərbər edilməsini təmin etməkdir - belə məlum olur ki, Aİ və NATO haraya “hücum ediləcəyini” dəqiq bilmir, amma müdafiə ehtiyatını artıq görür. Bu isə yaranan üçlü ittifaqın NATO-nun yeni “Şərq cəbhəsi”ndəki qapısı rolunu oynayacağı ehtimalını güc-

lənəndirir. Siyasi analitiklər bildirirlər ki, hər üç ölkənin dənizə çıxışı imkanları, eləcə də dəniz yolları və avtomobil yolları şəbəkəsi var - bu da NATO-nun şərq cinahında müttəfiq qüvvələrin sabit və rahat hərəkəti üçün olduqca münbit zəmin formalaşdırır. NATO-nun “köhnə qitə”nin şərqində möhkəmlənməsini bir fakt da həm təsdiqləyir, həm də gücləndirir - Sammitdən sonra Şimali Atlantika Alyansının yaydığı son bəyanatda Qara dəniz və Qərbi Balkanlarda fəaliyyətini davam et-

dirəcəyi ilə bağlı əminlik formalaşdırılır. Sənəddə Hind-Sakit okean regionu ölkələri ilə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsindən də bəhs edilir. Bundan əlavə, iyulun 10-da dərc olunmuş bəyannamənin mətnindən belə çıxır ki, NATO ölkələri Ukraynaya Şimali Atlantika Alyansına üzvlük yolunda dəstəkləməyə davam etmək niyyətindədirlər.

Beləliklə, NATO-nun yeni dövrdə əsas hədəf istiqamətləri müəyyənləşir - Rusiyaya qarşı təzyiqlərin coğrafi parametrləri dəyişir. Son dövrlərə qədər İsveç və Finlandiyanın ısrarla alyans sıralarına daxil olmasını məhz Rusiya nöqtəyi - nəzərdən dəyərləndirən siyasi şərhçilər artıq fərqli fikirdədirlər - alyans Rusiyanı “ənənəvi Şərq cəbhəsinə” çəkmək niyyətinə düşüb. Bir sıra təhlillərə görə, bu, həm də alyansın narahatlığından irəli gəlir. O baxımdan ki, NATO-nun “köhnə qitə”dəki cənub-şərq hissəsi “ən zəif bəndi” sayılır. Eyni zamanda, Rusiyanın mümkün dəstəklənmə ehtimalı da məhz Cənub-Şərqi Avropa hissəsindən ola bilər ki, alyans gördüyü ön tədbirlərlə Rusiyaya yardımların qarşısını almaq üçün indidən baryer hazırlayır.

Burada ABŞ qoşunlarının bölgəyə mümkün endirilməsi məsələsi də diqqəti cəlb edir - nəzərə alsaq ki, Qara dəniz akvatoriyasında Rusiya daha rahat hərəkət edir, Qərb özünün qüvvələrini daha çox şimali və mərkəzi sulara endirməklə təhlükəsizliyin təmininə nail olmaq istəyir. Beləliklə, Qərb - Rusiya qəşməsinin sərhəddi artıq Mərkəzi və Şərqi Avropaya tərəf yön almaqdadır...

S.İSMAYILZADƏ

Sərnişinlərə şad xəbər...

Taksi fəaliyyətində yeni xidmət tətbiq edildi

Yeganə BAYRAMOVA

Məlum olduğu kimi, iyulun 1-dən etibarən ölkəmizdə taksilərlə bağlı yeni qaydalar qüvvəyə mindi. Taksi fəaliyyətində həyata keçirilən yeniliklər isə bir çox dəyişikliyə səbəb oldu. Belə ki, buraxılış ili 15-dən çox olan maşınların taksi kimi fəaliyyətinə qoyulan qadağadan sonra maşınların sayında nisbətən azalma müşahidə edilir. Əlbəttə, belə bir vəziyyətdə taksi qiymətlərində möhkəmləndirici dəyişikliklərin baş verməsi də qaçılmaz idi.

Təbii ki, yeni qaydalar taksi fəaliyyətində keyfiyyətin artırılması, sərnişinlərin təhlükəsizliyi üçün nəzərdə tutulur. Lakin taksidən müəmməd istifadə edən şəxslərin əksəriyyəti qiymətlərdə dəyişiklik olsa da, keyfiyyətin eyni olduğundan gileylənirlər. Vətəndaşların böyük qismi taksilərdə keyfiyyətin artınacağı təqdirdə qiymətlərin artmasını normal qəbul edirlər. Belə ki, sərnişinlər taksilərdə əvvəlki keyfiyyətin olduğunu əsə götürərək, hətta bəzi sürücülərin sərf etmədiyi üçün kondisionerdən istifadəyə yol vermədiyini bildirirlər.

Taksi istifadəçiləri üçün alternativlər...

Bu günlərdə taksi şirkətlərindən biri yeni sistem tətbiq edib. Belə ki, “Yango” tətbiqində istifadəyə verilmiş yeni xidmət sayəsində Bakı şəhəri üzrə ictimai nəqliyyatda gündəlik səfərləri asanlıqla planlaşdırmaq mümkündür. Yəqin ki, bu yenilik taksidən müəmməd istifadə edən şəxslər üçün şad xəbərdir.

“Yango”nun mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, yeni sistem həmçinin taksi qiy-

mətlərinin nisbətən yüksək olduğu və pulu qənaət etmək istəyən sərnişinlərə alternativ tapmağa imkan verir: “Bütün bunları tətbiqdəki yeni “Nəqliyyat” əlavəsi vasitəsilə etmək mümkündür.

Bunun üçün sadəcə səfərin başlanğıc nöqtəsini və təyinat yerini daxil etmək, daha sonra “Nəqliyyat” əlavəsini seçmək kifayətdir. Tətbiq bütün mümkün səfər variantlarını, şəhər nəqliyyatının hərəkət cədvəllərini və hər bir marşrut üçün təxmini səfər vaxtını tapacaq və göstərəcəkdir.

“İndiyədək “Yango”nu rahat taksi si-farişi xidməti kimi inkişaf etdirmişik. Ancaq gələcək məqsəd tətbiqi şəhər sakinləri üçün universal köməkçiyə çevirməkdir. Biz “Yango”nu Bakı sakinlərinin müxtəlif gündəlik problemləri həll edə biləcəkləri şəhər supertəbiiqi kimi inkişaf etdirməyi planlaşdırırıq. “Nəqliyyat” əlavəsinin işə salınması bu istiqamətdə atılan ilk addımdır”.

Zamanla tələbat çoxalacaq

Mövzu barədə fikirlərini “Yeni Azərbaycan”la bölüşən nəqliyyat üzrə ekspert İlqar Hüseyinli yeni xidmətin sərnişinlərin üçün sərfəli və effektiv olacağını düşünür: “Taksi fəaliyyətindəki bu tətbiq ilk növbədə qiymətlərinin baha olduğundan narazı qalan sərnişinlər üçün yaxşı xəbərdir. Elə insanlar var ki, onlar qiymətin daha sərfəli olmasını üstün tuturlar, nöinki taksi xidmətindən istifadə edərkən avtomobildə tələməyi. Bəllidir ki, “Yango”nun yeni tətbiqinə əsasən həmin nəqliyyatda bir neçə sərnişin ola-cacaq. Bu da fərdi gediş qiymətlərindən qat-qat aşağıdır. Tətbiq hələ ki, yenidir. Müəyyən zaman keçdikdən sonra bu xidmətə tələbatın nə qədər olduğunu müşahidə edəəcəyik. Ancaq düşünmürəm ki, sərnişinlər bu yenilikdən az istifadə etsinlər. Əksinə, zaman keçdikcə “Yango”nun bu tətbiqi barədə daha çox şəxs məlumatlı olduqdan sonra həmin xidmətə tələbat çoxalacaq”.

Kondisioneri qoşmaq üçün əlavə 1 manat istəyirlər...

Ekspert bəzi taksi sürücülərinin kondisionerdən qəsdən istifadə etmədiklərini düşünür: “Yeni tələblərə görə, taksilərdə isitmə-soyutma sistemi işlək vəziyyətdə olmalıdır. Taksi şirkətləri aralarında qərar qəbul ediblər ki, ekonom xidmətdə kondisioner istifadəsi olmasın. Amma qanun deyir ki, olmalıdır. Sürücülərin bəzisi isə kondisioneri qoşmaq üçün əlavə 1 manat istəyir. Bu yanaşma gülüncdür. Taksi qiymətləri ilə bağlı onsuz da kifayət qədər artım var. 3 manata gedilən yolu 6-7 manata aparırlar. Həmin sürücülər necə deyər bilər ki, kondisioner işlədəndə ziyan düşürük? Bu baxımdan AYNA tövsiyələr verir, xəbərdarlıqlar edir”.

Redikül müxalifət seçkiənməxsi sosial şəbəkələrdə yəndə də özünəməxsus “toz-naq” qoparmağa çalışır. Seçkidə iştirak et-sə belə biabırçı vəziyyətə düşəcəyini də-qiq bilən rediküllər işlərin “ehtiyatlı” tut-mağa çalışırlar - onlar artıq seçki mərhə-lələrinə, seçki kampaniyalarına, hətta elan edilməmiş namizədlərə qarşı belə qara piar kampaniyası başladılabilir. Bu mənada, xüsusilə dövlətin apardığı siyasəti “hədə-fə almağa çalışan” erməniperəst azlıq öl-kədəki yüksək səviyyəli seçki mühitinə, azad və şəffaf seçki prosesinə, ən təkmil seçki qanunvericiliyinə ləkə yaxmağa çalış-ırlar. Maraqlıdır ki, seçki prosesi ilə bağlı yalanlarında heç bir faktı istinad edə bilməyən rediküllər boş-boş pafosdan uzağa gedə bilmirlər.

Bu mənada, xüsusilə AXCP və onun sədri Əli Kərimlinin canfəşanlığını vurğulamaq lazımdır. Görünən budur ki, Əli Kərimli özünün ənənəvi uğursuz “seçki taktikası”nın kölgəsinə qısılmıya niyyət-

Kərimlinin “boykot” havası... AXCP sədri partiyanın potensialının olmadığını etiraf etmir

lənib. İllərdir uğursuzluğunu pafosun altında gizlətməyə çalışan Ə.Kərimli bu də-fə də eyni yolla gedir - seçki prosesini şəər-böhtanla gözənd salmaq, seçkinin nə-ticələrini bu və ya digər yolla indidən şübhə altına almaq, guya seçkiyə hansısa “müdaxilə cəhdi” görüntüsü yaratmaq və bu kimi sayız bəhanələrlə özünün siyasi gücsüzlüyünü ört-basdır etmək. Artıq ne-çənci seçki prosesidir ki, Ə.Kərimli öz amplusında züھر etməyə çalışır və köh-nə “boykot” havası çalır.

Onların kənardan idarə edildiyi isə bü-tün konturları ilə ortadadır. Sosial şəbəkə-lərə nəzər saldıqda bu amil xüsusilə diq-qəti cəlb edir - Əli Kərimli və dəstəsi xa-

rici siyasi mətbəxlərdə hazırlanan tezislər üzərindən “danışır”. Onlara “hərəkət” əmri verənlərin isə nə qədər cılız və sa-vadsız mahiyyət daşıdığı ilk baxışdaca or-taya çıxır. Məsələn, özünü “professor” adlandıran Cəmil Həsənlı, Əli Kərimlinin himayədarlığı ilə xarici anti-azərbaycançı dairələrin əmrini yerinə yetirən Gültəkin Hacıbəyli kimiləri bu “xəyanətkar” an-samblın əsas “solistləri” qismində çıxış edir, veriləcək maddi yardıma şəriq olmaq üçün dəridən-qabıqdan çıxırlar.

Amma siyasi “fəaliyyətini” xaricilərin əl işarəsi ilə tənzimləyən Ə.Kərimli özü şəər-böhtan kampaniyası aparmıya nəyə-sə nail ola bilməyəcəyini artıq dəqiqləşdirib.

İllərdir ki, parçalana-parçalana gedən AXCP-də son illərdə baş verən proseslər əsl reallığı ortaya qoyur. Maraqlıdır ki, in-diyyə qədər bu partiyadan istefa verərək ayrılanların demək olar ki, hamısı Ə.Kərimlinin yaratdığı avtoritar idarəetməyə, tayfəbazlığa, partiyanı öz şəxsi kooperati-vinə çevirməsinə etiraz ediblər. Hətta parti-ya sədrinin müavinə və ya müşaviri qis-minə olan şəxslər belə Ə.Kərimlinin AXCP vasitəsilə pul qazandığını, “müha-cirət biznesi” yaratdığını bildiriblər. Ə.Kərimli isə ayıbına kor olmaq əvəzinə, yenidən sosial şəbəkələrdə, xarici hava-darlarının himayəsinə sığınır, bəzi “inter-net televiziyalarında” yalan seçki “proq-

nozları” səsləndirir, güllənə iddialar irəli sürür. Təbii ki, onun bu cəhdləri heç bir nəticə vermir və hətta vəd etmir - Azər-baycan cəmiyyəti Əli Kərimlinin kim ol-duğunu yaxşı bilir və onun AXCP-ə müsə-vət” hakimiyyəti dövründə hansı eməllər-dən çıxdığının şahididir. Həmin dövrdə Qarabağ savaşına “yardım” adı altında yı-ğılan pulların böyük əksəriyyətinin məhz Ə.Kərimli tərəfindən mənimsənilməsi faktı hələ də dillər əzbəridir.

Göründüyü kimi, Ə.Kərimli etiraf et-mək istəmir ki, bu gün onun başçılıq etdi-yi qurum partiya deyil, sadəcə qruplaşma-dır. Bu qruplaşmanın əsas məqsədi isə Ə.Kərimliyə maddi təminatlar qazandı-rmaqdır. Ə.Kərimli etiraf etmək istəmir ki, artıq onun ətrafında üç-beş nəfər qalıb. Əli Kərimli həzrətdə partiya sədri yox, so-sial şəbəkələrdə fəaliyyət göstərən lokal qrup başçısıdır.

Pərviz SADAYOĞLU

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmətbuatıayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Kitablar deyir ki...

Şahənə MÜŞFİQ

Xoşbəxtlik... Əzəldən bəri dünyadan gəlmiş-keçmiş bütün insanların axtarıl-aradıqları, bəzilərinin həyatının müxtəlif dövrlərində qovuşsa da, çoxlarının ona həsrət bu dünyanı tərk etdiyi o ali məf-hum... Bu dünyaya gəldiyimiz gündən hər birimizin axtardığımız, hər nəfəsi-mizlə can atdığımızdır xoşbəxtlik. Əgər bu dünyaya doğulmusansa, deməli, bu, xoşbəxtliyə layiq olmaq üçün kifayət qə-dər yetərli səbəbdir. Bəli, xoşbəxt olmaq hər kəsin haqqıdır. Amma baxır kim nə-dən necə xoşbəxt olur? Bəzən birinin xoşbəxtliyi digərinin, ya da digərlərinin bədbəxtliyinə çevrilə bilər. Bax, o zaman işlər “ərəb saçından” da betər qarışır. Çünki hamı xoşbəxt olmağı eyni dərəcə-də bacarmır. Və hamı xoşbəxtliyin qəd-rini eyni dərəcədə bilir. Dünya filosof-larının, psixoloqlarının, yaşam kouçları-nın yüz illərdir cavab tapmağa çalışdığı o məşhur suallardan biridir: “Xoşbəxtlik nədir” sualı. Bəzi kitablar da məhz bu suala cavabın axtarışından doğulub. Bu yazımızda xoşbəxtliyin sirrini kəşf edən kitablardan danışacağıq. Görək, “kağız dostlarımıza” görə xoşbəxtliyin sirri nə-

dir?

“İkigai” - yaponların uzun və xoşbəxt həyat sirri

“İkigai” dünyada ən çox oxunan və sevilən kitablardan biridir. “İkigai” hərfi mənada iki sözün birləşməsinə bildirir: “İki” həyat, “gai” isə məqsəd, hədəf de-məkdir. Ehtiraslarımızın, peşəmizin, ax-tarışlarımızın və həyatdakı missiyamızın ümumi kəsişməsindən formalaşan, hamı-mıza hər səhər yataqdan qalxmaq üçün əsas verən bir yapon ideologiyasıdır. Ki-tabda həyatı daha yaxşı yaşamaq üçün təbiətlə yenidən əlaqə qurmaq, doyma-mışdan əvvəl süfrədən qalxmaq, aktiv qalmaq, anı yaşamaq kimi müxtəlif töv-siyələr verilir.

“Xoşbəxtlik sənəti”: Yaşam üçün bir əl kitabı

Meditasiyalar, hekayələr, Buddizm və psixologiyanın kəsişməsi ilə Dalay Lama bizə gündüldü həyatda yaşadığımız depressiyaları, qorxu və narahatlıqları, qəzəbi, qısqancılığı və ya sadəcə pis əh-val-ruhiyyəni necə dəf edə biləcəyimizi göstərir. Həyatımızda qarşılaşdığımız maneələri dəf edərək dərin və daimi da-xili bərpa necə nail olmağı izah etmək

üçün münasibətlər, sağlamlıq, ailə və iş haqqında danışır. 2500 illik buddist me-ditasiyalarına və sağlamlıq düşüncəyə əsas-lanan “Xoşbəxtlik sənəti” bütün insanlar üçün ümumi olan problemlərlə oxuculara kömək etmək üçün ənənənin sərhədləri-ni aşan bir kitabdır. “Xoşbəxtlik sənəti” 70 həftədən artıqdır ki, “New York Ti-mes”-in bestsellerlər siyahısında, eləcə də 20 ölkədə ən çox satılanlar siyahısın-da birinci yerdədir.

“Yaxşı hiss etmək”

“Yaxşı hiss etmək” məhz adı ilə ta-mamilə uyğun gələn bir kitabdır. Kitabın müəllifi Dr. David Burns Stanford Uni-versitetinin tibb fakültəsinə bitirərək psi-xiatriya üzrə ixtisaslaşan alimdir. Kitab boyu depressiya, bədbəxtlik və mənfi emosiyalar müzakirə olunur. Bu prob-lemləri həll etmək üçün bir çox texnika və tövsiyələr təqdim olunur. Kitabın əsas manifesti olaraq depressiya, bəd-bəxtlik və pis hissələrin əslində təhrif edilmiş düşüncələrimizdən və öz dəyəri-mizi başqalarının gözü ilə qiymətləndir-məyimizdən qaynaqlandığı vurğulanır. Kitabın əsas özəlliklərindən biri də odur ki, bəhs edilən mövzular bir çox real hə-dislərdən nümunələrlə əsaslandırılır.

“Xoşbəxtliyin fəthi”

Bu, fransız pədaqoq və filosof Jül Pa-yot tərəfindən yazılmış şəxsi inkişaf ki-tabıdır. Müəllif vurğulayır ki, xoşbəxtlik uzaq yerlərdə, kilidli sandıqlarda deyil, özümüzü tanımağa, nə istədiyimizi bil-məkdədir. O deyir ki, əsl xoşbəxtlik öz məniyimizdə, sağlamlığımızda, sadəlik-də və daxili rahatlıqdadır.

Payot hesab edir ki, pul, uğur və şö-rət kimi ambisiyalar müvəqqəti həvəs-lərdir və heç də hər zaman düşünülüyü kimi insana xoşbəxtlik gətirmir.

“Hygge danimarkalıların xoşbəxtlik sirri: Həyatımızın ən mənalı günü bu

İdman

Azərbaycan stolüstü tennisçi-ləri Macarıstanın Debretsen şəhərin-

Azərbaycanın stolüstü tennisçiləri Avropa Universitet Oyunlarında iştirak edəcəklər

də tələbələr arasında keçirilən 5-ci Avropa Universitet Oyunlarında iştirak edəcəklər.

Azərbaycan Stolüstü Tennis Federasiyasının mətbuat xidmətin-dən AZƏRTAC-a verilən məluma-ta görə, milli komanda turnirdə 8 idmançı ilə təmsil olunacaq.

Yığmanın heyətində Ləman Ab-dulhəmidova, Zemfira Mikayılova, Xədicə Əbilzadə, Səbinə Məmmə-dova, Nihad Məmmədov, Nihad Sə-mədzadə, Qadir İbrahimov və Rafiq Rafiqzadə qüvvəsini sınayacaq. Stolüstü tennis yarışları iyulun 17-dən 25-dək təşkil olunacaq.

Azərbaycanın veteran hakimi: Avropa çempionatına təyinat alan referilər etimadı doğrultdular

lərin epizodlara yanaşması fərqli olur. İnsanlar ekran qarşısından onları qınasa da, anı qərar vermək çətindir. Həmin vəziy-yətdə səhvlər olur. Xırda yanlışlıqlar isə hər zaman olacaq. Ən böyük hakimlər bə-lə, bunu edirlər”.

O, hakimlərin Avropa çempionatının oyunlarını yüksək səviyyədə idarə etdik-lərini söyləyib: “Baş hakim və köməkçi-ləri arasında olan sinxron əlaqə yaxşı sə-viyyədədir. Diqqətimi cəkkən ən maraqlı məqam isə hakimlərin VAR-da çox vaxt itiməməsidir. Qərarlar çox tez verilir. Bu da tempin aşağı düşməsinə səbəb olurdu. Düşünürəm ki, futbol səviyyəsi böyük olan ölkələrin hakimləri etimadı

boşa çıxarmadılar”.

Veteran hakim turnirin yarımfina-l mərhələsində Niderland və İngiltərə yığ-maları arasında keçirilmiş oyunda almani-yalı referi Feliks Şvayerin “narncılar”ın qapısına təyin etdiyi penaltinin şübhəli ol-duğunu vurğulayıb: “İngiltərə millisinin üzvü Harri Keyn həmin epizodda ustalıq-la yerə yıxıldı. Halbuki artıq topa zərbə vurmuşdu. Lakin onun hərəkəti kənardan penaltiyə bənzədi”.

Qeyd edək ki, Avropa çempionatına iyulun 14-də İspaniya və İngiltərə ko-mandaları arasında keçiriləcək final oyu-nu ilə yekun vurulacaq. Qarşılaşma Bakı vaxtı ilə saat 23:00-da başlayacaq.

Gimnastlarımız beynəlxalq turnirdə bürünc medal qazanıblar

Azərbaycan gimnastları Portuqaliya-nın Santarem şəhərində keçirilən batut gimnastikası, ikili mini-batut və tam-bliq üzrə “Scalabis Cup” beynəlxalq yarışında fəxri kürsüyə qalxıblar.

Azərbaycan Gimnastika Fe-derasiyanın mətbuat xidmətin-dən AZƏRTAC-a verilən məlu-mata görə, İbrahim Mustafaza-də, Əli Niftəliyev və Fərhad Vəliyev komanda hesabında yüksək nəticə əldə edərək bür-ünc medal qazanıblar.

Ötən gün start götürən turni-rə iyulun 13-də yekun vurula-caq.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyyətli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lissensiyası: N-B-317
Tiraj: 4281
Sifariş: 1543
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 150048601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Məsul nəvbəti: Yeganə Bayramova

Azercell-in dəstəyi ilə yaradılan Qadın Dəstək Xəttinə 2024-cü ilin yanvar-iyun aylarında 412 müraciət daxil olub

116111

Azercell | Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası | QADIN DƏSTƏK XƏTTİ

“Qadın Dəstək Xətti”nə ilk yarım ildə 412 müraciət daxil olub

Azercell-in təşəbbüsü ilə yaradılan xidmət böhran və sosial təhlükəli vəziyyətdə yaşayan, fiziki və ya psixi zorakılıqla üzləşən qadınlara yardım edir

“Qadın Dəstək Xətti” 2024-cü ilin yanvar-iyun ayları üzrə hesabatını açıqlayıb. Xidmətə qeyd olunan dövrdə 412 müraciət daxil olub. Müraciətlər hüquqi yardım (163), boşanma (45), sosial-mad-di rifah (39), məişət zorakılığı (34), sığınacaq təmin olunma (21), əməyin istis-marı (15), səhiyyə hüququnun təmin edilməsi (9), kibercyberbullying (7) və digər mövzuları (79) əhatə edib.

“Qadın Dəstək Xətti”nin əsas məqsədi effektiv psixoloji, emosional və sosial dəstəyin təşviq edilməsi və zorakılıq qurbanlarının reabilitasiyası və cəmiyyətə reintegrasiyasına kömək etməkdir. Bunun üçün onlar hüquq klinikalarına, reabilitasiya mərkəzlərinə, sığınacaqlara, hüquqi məsləhət verən QHT-lərə yönləndirilir.

“Qadın Dəstək Xətti”nə müraciət edənlər peşəkar işçi heyəti tərəfindən hüquqi, tibbi xidmətlərə çıxış, məşğulluqla bağlı məlumatlandırılma, həmçinin ailə və yaşıyış şəraitinin qiymətləndirilməsi əsasında sosial dəstəklə təmin olu-

nurlar. Eləcə də qadınlar mərkəzin psixoloqları, sosial işçi və hüquqşünasları tərəfindən icma əsaslı hüquq klinikaları-na, reabilitasiya mərkəzlərinə, sığınacaqlara yönləndirilir, hüquqi məsləhət alırlar. Müraciətlər müvafiq dövlət qurumları, yerli strukturlar və sosial xidmət müəssisələri ilə əməkdaşlıq çərçivəsində həllini tapır.

Azercell-in təşəbbüsü və dəstəyi ilə yaradılan “Qadın Dəstək Xətti” ağır psixoloji duruma düşən, böhran və sosial təhlükəli vəziyyətdə yaşayan, fiziki və ya psixi zorakılıqla üzləşən qadınlara hərtərəfli yardım göstərmək istiqamətində fəaliyyət göstərir. Layihə “Ümidli Gələcək” İctimai Birliyinin komandası tərəfindən icra edilir.

24 saat xidmət göstərən “Qadın Dəstək Xətti”nə 116111 qısa nömrəsi, “Facebook” və “Instagram” sosial şəbəkələri, həmçinin “Ümidli Gələcək” İctimai Birliyinin veb-saytdakı canlı çat vasitəsilə müraciət etmək olar.